

St. prp. nr. 26.

(1915)

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Forsvarsdepartementets indstilling av 7de januar 1915, som er bifaldt ved kongelig resolution av samme dag.

(Foredraget av statsraad Holtfodt).

Departementet tillater sig i forbindelse med budgetforslaget for kommende termin (St. prp. nr. 1, hovedpost XI A, 1915) at fremlægge forslag til ekstraordinære bevilgninger til hæren til et samlet beløb av kr. 7 169 500,00.

Foruten ovennævnte bevilgninger, som repræsenterer udgifter en gang for alle, vil i nærværende proposition ogsaa bli behandlet en del forslag, som i tilfælde vil medføre årlig tilbagevendende udgifter til et samlet beløb av kr. 396 500,00, hvilket beløb imidlertid allerede for kommende ter-

min er opført paa det ordinære budgetforslag (se nedenfor).

De forsvarsforanstaltninger, som foreslaaes i nærværende proposition, (og som altsaa — de årlige udgifter medregnet — repræsenterer en samlet merudgift av ialt kr. 7 566 000,00) tar sigte paa at faa avhjulpet de mangler, som vilde vise sig mest følelige ved krigsopsætning, og som man derfor under den forhaandenværende situation ikke forsvarelig kan utsætte med at søke rettet.

Bevilgningerne fordeler sig paa følgende titler:

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Titel	1.	Generalstaben	kr.	23 000,00
—	2.	Infanteriet, gennemførelsen av hærordningen i 6. brigade ¹⁾	«	1 007 000,00
—	3.	Infanteriets mitraljøseavdelinger, ammunition	«	175 000,00
—	4.	Landvernet, befalets deltagelse i regimentsamling	«	5 000,00
—	5.	Hjulrytterkompanierne, anskaffelse av manglende cykler	«	50 000,00
—	6.	Kavaleriet	«	235 000,00
—	7.	Feltartilleriet	«	1 672 100,00
—	8.	Ingeniørvaabnet	«	562 000,00
—	9.	Fæstningsartilleriet	«	376 900,00
—	10.	Intendanturen	«	1 650 000,00
—	11.	Sanitetet	«	144 200,00
—	12.	Artilleriets tekniske fællesetat	«	150 600,00
—	13.	Flyvevæsenet	«	111 700,00
—	14.	Stipendier	«	6 000,00
—	15.	Alderstillæg og pensionstilskud	«	9 000,00
—	16.	Bebyggelse, ventilation og lys paa befæstningerne	«	470 000,00
—	17.	Kommandopladser paa befæstningerne	«	225 000,00
—	18.	Fossumavsnittet	«	150 000,00
—	19.	Stjørdalens befæstninger	«	46 000,00
—	20.	Forbedring av skytebanerne	«	80 000,00
—	21.	Sykehus paa Ulven	«	7 500,00
—	22.	Gardermoen	«	270 000,00
—	23.	Hvalsmoen	«	140 000,00

Ovennevnte titler fordeler sig paa følgende enkeltsummer, hvorav — som foran anført — nogen repræsenterer utgifter engang for alle, andre aarlig tilbakevendende utgifter:

¹⁾ Under denne titel vil ogsaa bli behandlet en mindre organisationsforandring ved Gardn. Da denne i tilfælde kun vil bevirke en ganske ubetydelig merutgift, som vil kunne indgaa i titelsummens avrundning, er den ikke sat under nogen egen titel.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Titel.	En gang for alle.	Aarlig.	Anmerkning.
	Kr.	Kr.	
I.			
Organisatoriske spørgsmål og (væsentlig i forbindelse dermed staaende) materielanskaffelser:			
1	Generalstaben (kr. 23 000,00)	23 000,00	
Infanteriet:			
2	Gjennemførelsen av hærordningen i 6te brigade (kr. 1 007 000,00):		
	a) Personel	100 000,00	
	b) Øvelsesudgifter	4 000,00	
	c) Utvidelse av skytebaner m. v. paa grund av nyopsætningerne	13 000,00	
	d) Beklædning	260 000,00	
	e) Utrustning	140 000,00	
	f) Bevæbning	200 000,00	
	g) Ammunition	180 000,00	
	h) Træn	60 000,00	
	i) Leirmateriel m. v.	50 000,00	
3	Infanteriets mitraljøseavdelinger (kr. 175 000,00):		
	Ammunition	1) 175 000,00	1) Til kavaleriets mitraljøseavdelinger kr. 75 000,00 (se nedenfor, tit. 6 b).
4	Landvernet: Befalets deltagelse i regiments-samling (kr. 5 000,00)	5 000,00	
5	Hjulrytterkompanierne: Anskaffelse av manglende cykler (kr. 50 000,00)	50 000,00	
6	Kavaleriet (kr. 235 000,00):		
	a) Personel	144,00	
	b) Ammunition til mitraljøseavdelingerne	75 000,00	
	c) Saler	160 000,00	
	Overføres	1 363 000,00	132 144,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Titel.	En gang for alle.	Aarlig.	Anmerkning.	
	Kr.	Kr.		
	Overført	1 363 000,00	132 144,00	
7 Feltartilleriet (kr. 1 672 100,00):				
a) Gjennemførelsen av organisationen med den 3dje bataljon pr. regiment		17 000,00		
b) Organisation med 1 positionsartilleri-bataljon ved hvert feltartilleriregiment:				
Personel kr. 38 200,00				
Øvelsesutgifterne « 3 700,00				
Hester « 24 200,00 ¹⁾				1) Herav kr. 1 280,00 — eller avrundet kr. 1 200,00 — til hestehold for 2 bataljonschefer.
Ammunition « 27 000,00				
c) Materiel for positionsartilleriet	300 000,00		93 100,00	
d) Kurser ved feltartilleriet i behandlingen av de nye sigtemidler	12 000,00			
e) Bergartilleriet, anskaffelse av materiel .	1 000 000,00			
f) Brisantammunition ²⁾	250 000,00			2) Til brisantammunition for fæstningsartilleriet kr. 250 000,00 (se nedenfor, tit. 9 e).
8 Ingeniørvæbnet (kr. 562 000,00):				
a) Nyopsætning av 1 brobataljon ³⁾ :				3) Stab, 2 kompanier og parkavdeling.
Personellet kr. 21 000,00				
Øvelsesutgifter. « 2 900,00				
Hester « 14 700,00				
	kr. 38 600,00			
b) Den tekniske ingeniørstab « 2 400,00				
c) Omregulering av distriktsingeniørstillingerne « 4 000,00				
d) Minegranater	4) 17 000,00		45 000,00	4) Til minegranater for fæstningsartilleriet kr. 18 000,00 (se nedenfor, tit. 9 f).
e) Lyskastere	300 000,00			
f) Stationer for traadløs telegrafi	200 000,00			
9 Fæstningsartilleriet (kr. 376 900,00):				
a) Fossumavsnittets opsætning med personel		55 000,00		
b) Almindelige utgifter ved Fossumavsnittets befæstninger		10 500,00		
c) Forskjellige mindre organisationsspørsmål ved andre befæstninger		18 400,00		
	Overføres	3 442 000,00	371 144,00	

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Titel.		En gang	Aarlig.	Anmerkning.
		for alle.		
		Kr.	Kr.	
	Overført	3 442 000,00	371 144,00	
	d) Teknisk undervisningsmateriel til fæstningsartilleriets underofficersskole . . .	¹⁾ 25 000,00		¹⁾ Trænges ialt kr. 45 300,00. Resten (kr. 20 300,00) forudsættes bevilget i 1916—1917.
	e) Brisantammunition	250 000,00		
	f) Minegranater	18 000,00		
10	Intendanturen (kr. 1 650 000,00):			
	a) Beklædning	1 000 000,00		
	b) Utrustning	600 000,00		
	c) Leirfornødenheter	50 000,00		
11	Sanitetet (kr. 144 200,00):			
	a) Personel: Fortsat ansættelse ²⁾ av militærlæger med 30 dages aarlig tjeneste . .		4 200,00	²⁾ Fra 1ste januar 1916.
	b) Sanitetsmateriel	140 000,00		
12	Artilleriets tekniske fællesetat (kr. 150 600,00):			
	a) Personel		600,00	
	b) Raufoss patronfabrik, kraftanlæg . . .	80 000,00		
	c) Ut- og indskiftning av brandrør . . .	70 000,00		
13	Flyvevæsenet (kr. 111 700,00):			
	a) Personel		11 700,00	
	b) Materiel	100 000,00		
14	Stipendier (kr. 6 000,00)	6 000,00		
15	Alderstillæg (kr. 5 000,00) og pensionstilskud (kr. 4 000,00)		9 000,00	
	Tilsammen	5 781 000,00	396 644,00	
	eller avrundet		396 500,00	
	Overføres	5 781 000,00	396 500,00	

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Titel.	En gang for alle.	Aarlig.	Anmerkning.
	Kr.	Kr.	
	Overført	5 781 000,00	396 500,00
II.			
Befæstningsarbejder m. v.:			
16	Bebyggelse, ventilation og lys paa befæstningerne (kr. 470 000,00)	470 000,00	Restbevilgning.
17	Kommandopladser paa befæstningerne (kr. 225 000,00)	225 000,00	
18	Fossumavsnittet, tillægsbev. (kr. 150 000,00) .	150 000,00	Restbevilgning.
19	Stjørdalens befæstninger, diverse anskaffelser (kr. 46 000,00)	46 000,00	
	Tilsammen	891 000,00	
III.			
Andre byggearbejder:			
20	Forbedring av skytebanerne (kr. 80 000,00) .	80 000,00	
21	Sykehus paa Ulven (kr. 7 500,00)	7 500,00	Restbevilgning.
22	Gardermoen (kr. 270 000,00)	270 000,00	Restbevilgning.
23	Hvalsmoen (kr. 140 000,00)	140 000,00	Magasinbygninger.
	Tilsammen	497 500,00	
	S u m i a l t	7 169 500,00	396 500,00
	eller tilsammen	7 566 000,00.	

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Med hensyn til de førnævnte bevilgninger, som i tilfælde vil medføre årlig tilbakvendende utgifter, bemerkes:

Ogsaa disse utgiftposter vil — som foranført — bli behandlet i nærværende proposition, idet de naturligen bør sees i sammenheng med de øvrige her foreslaaede bevilgninger. Da de imidlertid — som medførende årlige utgifter — i tilfælde for fremtiden vil komme til å gaa ind i det ordinære budjet, er de forsaavidt allerede iaar opført paa dette, som de i budjetpropositionen (St. prp. nr. 1,

hovedpost XI A, 1915) samlet er inddat som et særskilt kapitel (kapitel 11, «Utgifter ifølge den ekstraordinære budjetproposition for 1915—16»). Beløpet indgaar altsaa i det nu fremsatte ordinære budjetforslags hovedsum, som derved utviser kr. 19 030 600,00, mens utgiftssummen i nærværende proposition blir at opføre med kr. 7 169 500,00.

Den samlede utgiftssum for begge disse propositioner blir saaledes kr. 26 200 100,00.

Departementet skal i det følgende titelvis redegjøre for de foreslaaede bevilgninger.

1. Organisatoriske spørsmål og (væsentlig i forbindelse dermed staaende) materielanskaffelser.

Titel 1. Generalstabens.

Kr. 23 000,00.

Med skrivelse av 28de april 1914 oversendte departementet til Stortingets militærkomite en forestilling fra den da nylig tiltraadte generalstabschef angaaende generalstabens stilling samt uttalte, at man vilde opta saken til nærmere drøftelse i et kommende budjetforslag. Departementet skal derfor nu fremkomme med følgende utredning:

Generalstabens nuværende organisation er fastsat ved den nye hærordning — jfr. kgl. res. av 22de december 1911 — og generalstabsplanen fastsat ved kgl. res. av 19de januar 1912.

Efter dette bestaar generalstabens personel av

- 1 generalmajor — chef.
- 4 avdelingschefer — kaptein, major eller oberstløytnant.
- 9¹⁾ kapteiner.
- 12 adjointer.
- 14 aspiranter.
- 5 stabsfanejunker og
- 1 ordonnans.

¹⁾ Hvis stabsoffiseren ved kommanderende generals adjutantur tilhører generalstabens, skal der kun være 8 kapteiner.

Av dette personel avgir generalstabens officerer til tjeneste ved kommanderende generals adjutantur og brigadestabene.

Til sidstnævnte avgives for tiden 4 kapteiner og 2 adjointer som stabschefer, hvorav de utenfor Kristiania tjenstgjørende i tillegg til sin løn som kapteiner eller adjointer erholder 730 kroner pr. aar, tilsvarende vanlig indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag.

I generalstabsplanen er den ordinære tjenestetid fastsat for

avdelingscheferne	til 4 aar
kapteinerne	« 6 «
adjointerne	« 4 «
og aspiranterne vanlig	« 4 «

Denne hyppige ut- og indpasseren i generalstabens med derav følgende varierende og usikre økonomiske vilkaar uten utsigt til særlige fikserte avansementsfortrin har gjort, at søkningen til de forskjellige stillinger i generalstabens ikke har fundet sted i forønsket utstrækning.

Departementet har derfor fundet nu at maatte opta generalstabens organisation i sin helhet til revision, idet man anser det for absolut nødvendig, at generalstabens til enhver tid er sikret tilgang av officerer, som er særlig kvalificert for generalstabstjenesten.

Idet henvises til vedliggende skema med opgaver over generalstabens nuværende perso-

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

nale med gjældende lønningsregulativ og departementets nye forslag, skal om de enkelte stillinger inden generalstaben anføres:

For generalstabschefen foreslaaes grad og avlønning bibeholdt som nu.

For de 4 avdelingschefer foreslaaes lønnen som nu med kr. 5 400,00 aarlig.

De forutsættes tildelt oberstløytnants grad. Avancerer vedkommende derved til oberstløytnant før en eller flere av sine formænd i sit vaaben, tages forbehold om anciennitet for dem, som maatte bli forfremmet i vedkommende vaaben, efterat vedkommende generalstabsofficer er avancert i generalstaben.

For at ansættes som avdelingschef maa vedkommende ha ført bataljon under mindst 1 aars vaabenøvelser samt ha tjenstgjort som stabschef ved en brigade eller dertil svarende kommando.

Av stillinger som stabschefer ved brigadernerne og som kapteiner i den centrale generalstab foreslaes ialt 12 — herav 6 stabschefer ved brigadestabene og 5 i den centrale generalstab, hvortil kommer 1 ny stilling ved generalstabens etterretningskontor, jfr. nedenfor.

Departementet har fundet at burde foreslaa, at samtlige brigadestabschefer bør være kapteiner i generalstaben.

Det er nemlig av væsentlig betydning, at disse saavel i fred som under krig viktige stillinger indehaves av noget ældre officerer med erfaring og rutine, og man finder i denne henseende, at der bør være samme ordning ved de forskjellige brigadestaber.

Stabschefene forutsættes imidlertid at ha majors eller kapteins grad, saaledes at vedkommende kaptein avancerer til major sammen med sin umiddelbare formand i anciennitetsrækken.

Ingen forutsættes beordret som stabschef uten først at ha tjenstgjort som kaptein i den centrale generalstab.

Lønnen for stabschefene foreslaaes fastsat til kr. 4 800,00 aarlig (o: garnisonerende majors gage) uanset den grad vedkommende indehar (major eller kaptein).

Herved antar departementet, at disse stillinger vil kunne besættes med officerer, som helt ut vil kunne yde brigadecheferne den støtte, disse maa ha i sit store og ansvarsfulde arbeide.

For kapteiner i generalstaben tjenstgjørende i den centrale generalstab forutsættes lønnen som nu at skulle være kr. 4 000,00 aarlig.

Adjointernes antal vil kunne formindskes noget, naar samtlige brigadestabschefer skal være generalstabskapteiner. Ialt opføres derfor 9 adjointer til tjeneste ved den centrale generalstab, hvortil kommer 1 ved etterretningskontoret (jfr. nedenfor).

Deres løn — kr. 3 320,00 — og tjenestestilling forutsættes at bli som nu.

Aspiranternes antal antages efter den foreslaaede ordning med stabscheferne at kunne sættes til 12 mot nu 14.

Deres indkommanderingstillæg foreslaaes fastsat til kr. 1 200,00 aarlig mot nu kr. 730,00 med et tillæg à kr. 200,00 pr. aar for officerer av ikke beredne vaaben.

Departementet vil samtidig foreslaa, at generalstabens stabsfanekjere avlønnes efter samme regulativ, som av Stortinget i 1914 fastsattes for underofficererne (assistentene) ved Norges geografiske opmaaling.

Liksom opmaalingens underofficersutdannede assistenter staar ogsaa generalstabens stabsfanekjere i en særstilling, er valgt blandt de dygtigste blandt den hele underofficersstand, og har hittil staat paa samme lønningsvilkaar som opmaalingens underofficerer. Det bør de ogsaa fremdeles gjøre, da det er nødvendig, at man faar de dygtigste folk til at søke disse stillinger i generalstaben. Med den nuværende avlønning, som generalstabens stabsfanekjere har, kan man imidlertid ikke vente at faa de dygtigste folk, og man maa derhos være forberedt paa, at de, saasnaert der blir anledning dertil, vil søke sig over til assistentstillingene i opmaalingen, da disse for tiden har større avlønning. Men dette forhold er ikke heldig for generalstaben.

Departementet finder derfor varmt at maatte anbefale, at generalstabens 5 underofficerer gaar over til opmaalingens regulativ for de tilsvarende stillinger.

Efter dette blir deres grundløn under generalstabens budget at opføre med kr. 1 200,00 med fem alderstillæg efter hvert 3 aars tjeneste à kr. 400,00, at opføre under alderstillægskontoen.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Det er departementets uttrykkelige forutsetning, at denne omregulering av lønningerne kun skal gjælde disse 5 underofficerer samt den ved kommanderende generals adjutantur og de 3 i armestyrelsen tjenstgjørende underofficerer, hvis tjenestestilling i alt væsentlig er den samme, saaledes at denne omregulering ikke skulde medføre nogen anden konsekvens.

Generalstabens ordonnans opføres som nu med kr. 900,00.

Departementet har derhos fundet det nødvendig at tilknytte den centrale generalstab et eget etterretningskontor med 1 kaptein og 1 adjoint som fast personale, idet fornøden assistanse forøvrig forutsættes avgitt fra generalstabens øvrige avdelinger efter generalstabschefens nærmere bestemmelse.

Utgifterne forøvrig ved kontoret vil fremgaa av vedliggende bilag.

For endelig at bringe stabilitet i generalstabsoffiserernes usikre økonomiske vilkaar finder departementet at maatte opta forslag om, at generalstabens kapteiner og adjointer, som efter endt tjeneste frabeordres generalstaben, beholder sin generalstabsavlønning — adjointerne dog kun forsaavidt de bestaar den i generalstabsplanen (jfr. dens punkt 17) foreskrevne generalstabsprøve og saaledes senere vil kunne bli beordret til tjeneste som kapteiner i generalstaben. De forutsættes da i denne tid utenfor vaabenøvelserne og uten særskilt godtgjørelse benyttet til generalstabsarbeide enten ved den centrale generalstab eller ved en brigadestab, hvorom nærmere instruks vil bli fastsat.

Aspiranterne forutsættes likeledes forpliktet til — om dette maatte bli forlangt — at utføre arbeide for generalstaben efter at ha utført sin aspiranttjeneste i generalstaben mot at beholde det for dem som tjenstgjørende aspiranter i generalstaben fastsatte (indkommanderings)tillæg.

Saadant arbeide vil i tilfælde kun bli paalagt de aspiranter, som senere vil bli bragt i forslag til ansættelse som adjointer.

Departementet gaar ut fra at der i tillæg til de forannævnte generalstabsofficerer i den tid, de ikke fast tjenstgjør ved generalstaben, anslagsvis vil medgaa kr. 9 000,00 aarlig. Da

der nu i en del aar har været bevilget kr. 2 000,00 aarlig i lignende øiemed, vil merutgiften herved bli kr. 7 000,00 aarlig, som opføres.

Merutgiften til generalstaben efter den av departementet ovenfor foreslaaede ordning vil bli (jfr. forøvrig det trykte bilag):

Lønninger	kr. 5 870,00
Nyopsætning av generalstabens etterretningsvæsen	« 17 320,00

Tilsammen kr. 23 190,00
eller avrundet « 23 000,00

Bevilgningen til alderstillæg for underofficerer m. fl. maa derhos forøkes noget. For kommende termin antar man at den bør forøkes med ca. kr. 5 000,00.

Nærmere tjenestebestemmelser forutsættes indtatt i en revidert generalstabsplan i overensstemmelse med de beslutninger, som nu maatte træffes.

Departementet gaar derhos ut fra, at der — særlig for generalstabens avdelingschefer — vil gaa en kort tid hen, inden de forlangte betingelser for ansættelsen helt ut vil kunne gjøres gjældende.

Titel 2. Gjennemførelse av hærordningen i 6te brigade.

Kr. 1 007 000,00.

a. og b. Personel- og øvelses-
utgifter.

(Kr. 104 000,00.)

I overensstemmelse med militærkomiteens indstilling til hærens budget for indeværende termin — jfr. indst. S X 1914 side 12 — besluttedes paabegyndelsen av opsætningen av de i henhold til hærplanen endnu manglende avdelinger i 6te brigades infanteri, idet bevilgning gaves til 14 sersjanter, 1 ved hvert av de vordende kompanier.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Departementet finder av hensyn til, at Nord-Norge ved den nu paagaaende krig har faat en i militær henseende fremtrædende betydning, at den endelige opsætning av 6te brigades avdelinger i henhold til organisationsplanen ikke længer bør utstaa.

Forholdene i 6te brigade — med sin fra den øvrige hær isolerte beliggenhet, med store avstande og vanskelige forbindelser mellem brigadedistriktets forskjellige dele og sine mange avsnit av stor saavel militær som kommercial betydning — bevirker, at de nordlige landsdele i ufredstid i væsentlig grad for tiden er henvist til sine egne der stationerte stridskræfter.

Departementet antar som følge herav og paa grund av forholdene i det hele under de nuværende kritiske tider, at man snarest mulig bør bringe brigaden ind i den i hærplanen fastsatte ramme.

Som bekjendt er heller ikke landvernsavdelinger endnu opsat i 6te brigade. Med brigadens store mandskapsstyrke vil med de aarsklasser, som nu rulleføres, ikke mere end halvparten kunne komme til anvendelse i de nu opsatte avdelinger og selv med de foreslaaede nyopsætninger vil dette forhold ikke forandres synderlig, naar samtlige aarsklasser, som skal rulleføres, er utdannet.

Departementet finder imidlertid ikke for tiden at kunne foreslaa opsætning av landvernsavdelinger i 6te brigade, men forbeholder sig senere at fremkomme med forslag herom, idet det nu først og fremst gjælder at faa linjeavdelingerne opsat.

I henhold til det anførte vil departementet foreslaa, at der nu bevilges midler til opsætning av den manglende 3dje bataljon ved hvert av 6te brigades infanteriregimenter, nemlig Salten, Vesteraalen og Bardu bataljoner samt 5te og 6te kompani av Finmarkens bataljon med tilhørende mitraljøsetropper.

Fastlønnede premierløitnanter ved kompanierne vil imidlertid foreløbig ikke kunne skaffes, likesom man forutsætter at der gaaes skridtvis frem ved ansættelsen av de fastlønnede sersjanter, som bør fordeles paa nogen flere aar, hvorfor der for kommende budgettermin kun er opført bevilgning til en ny sersjant ved hvert kompani (14) samt 1 ved hver av ovennævnte mitraljøseavdelinger.

Ansættelse av fastlønnede hornblæsere finder man ogsaa faar utstaa indtil videre.

Den herved foraarsakede merutgift vil for faste lønninger m. v. — budgettets kap. 1 — beløpe sig til ca. 100 000 kroner, (se vedliggende specifikation), hvorunder indgaar hestehold for bataljonscheferne. Hertil kommer indkommanderingstillæg under vaabenøvelserne av kr. 4 452,20, som opføres avrundet med kr. 4 000,00 — jfr. vedliggende bilag.

c. Utvidelse av skytebaner m. v. paa grund av nyopsætningerne.

(Kr. 13 000,00).

I forbindelse med departementets ovenomhandlede forslag om at opsætte den bataljon ved 6te brigades 3 regimenter og de 2 resterende kompanier under Finmarkens bataljon finder man at burde foreslaa en ekstraordinær bevilgning til utvidelse av disse avdelingens skytebaner m. v. og opfører hertil 13 000,00.

I 6te brigade er der paa hvert regiments skytebane for tiden 12 skiver og for de 2 skytebaner inden Finmarkens bataljon henholdsvis 10 og 8 skiver, mens et infanteriregiment paa 3 bataljoner efter den herfor opstilte norm (jfr. st.prp. nr. 1, hovedpost XI A, 1912, side 116—117) bør ha til disposition mindst 2 stk. 8-skivers eller 3 stk. 6-skivers skytebaner for at kunne tilendebringe regimentssamlingens skarpskytning i løpet av et ikke altfor langt tidsrum.

Ved 6te brigade kommer hertil at saavel regimenterne som Finmarkskompanierne er utstyrt med mitraljøseavdeling (mitraljøsetrop), som ogsaa maa benytte vedkommende avdelings bane.

For en hensigtsmæssig og tidsbesparende anordning av skarpskytningen ved disse avdelinger ansees det derfor paakrævet nu at gaa til en utvidelse av skytebanerne, og departementet vil foreslaa at saavel de 3 regimenters som Finmarksbataljonens baner med engang gives den nødvendige utvidelse, for regimentbanernes vedkommende hver med 6 nye skiver til ialt 18.

Efter et av distriktsingeniøren ved 6te brigade opgjort foreløbig omkostningsoverslag anslaaes utgifterne saaledes:

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Drevjen: 6 nye skiver med hertil hørende utvidelser	kr. 4 000,00
Elvegaardsmoen: Do.	« 4 500,00
Sætermoen: Do.	« 3 500,00
Altengard: Utvidelse av signalledninger	« 200,00
Nyborgmoen: 2 nye skiver med hertil hørende utvidelser	« 800,00
Tilsammen kr. 13 000,00	

d. Beklædning.

(Kr. 260 000,00.)

og

e. Utrustning

(Kr. 140 000,00.)

Nyopsætningerne i 6te brigade forutsætter, at der maa opsættes ca. 3 500 mand mere end nu.

Den derved nødvendiggjorte forøkelse av beholdningerne av beklædning og utrustning vil (kfr. generalintendantens munderingskontors beregning, som medfølger blandt de utrykte bilag) bevirke en merutgift paa kr. 260 000,00 til beklædning og kr. 140 000,00 til utrustning.

f. Bevæbning.

(Kr. 200 000,00.)

De foreslaaede nyopsætninger omfatter 3 bataljoner hver med stab og 4 kompanier i Tromsøy og Nordland, 2 kompanier i Finmarken samt 2 mitraljøseavdelinger.

Regner man hver bataljon til 1 000 geværer og hvert kompani til 250 geværer, faaes ialt $3 \times 1\,000 + 2 \times 250 = 3\,500$ geværer.

Dernæst kommer til hjulryttere og mitraljøsemandskaper ialt ca. 120 karabiner.

Hærens reservebeholdning av haandvaaben andrager for tiden til ca. 9 000 geværer, men ingen karabiner.

Denne beholdning er bestemt til i nogen grad at skulle erstatte avgang under en krig, idet Kongsberg vaabenfabrik ikke kan paa-regnes at være istand til selv med forceret drift at kunne fylde behovet. Man vilde anse det yderst betænkelig at dække det nye behov ved overførsel fra reservebeholdning

gen, og foreslaar derfor bevilget det fornødne beløp til ekstraordinær oparbeidelse av geværer og karabiner.

Departementet opfører hertil kr. 200 000,00, for hvilket beløp ovennævnte antal geværer og karabiner vil kunne erholdes.

g. Ammunition.

(Kr. 180 000,00.)

Hærens beholdning av geværammunition er som tidligere fremholdt snau.

Det maa derfor ansees for meget uheldig og betænkelig at overføre noget av denne til 6te brigade for dækkelse av det nye behov.

Man vil derfor foreslaa bevilget det ved ovenanførte organisationsforandring nødvendiggjorte beløp til ammunition og departementet opfører i henhold hertil kr. 180 000,00 til oparbeidelse av haandvaaben- og mitraljøseammunition for 6te brigade.

h. Træn m. v.

(Kr. 60 000,00.)

I forbindelse med de foreslaatte nyopsætninger i 6te brigade bør der straks skrives til anskaffelse av alt tilhørende træn.

Forholdene i det nordlige Norge er i mange henseender saa eiendommelige og byr paa saa mange vanskeligheter for en opererende arme, at man maa sørge for at avdelingerne til enhver tid er utstyrt med alt hvad der trænges for at de kan løse sin opgave. Ved rekvisition hos befolkningen under en mobilisering at skaffe sig det nødvendige træn maa nemlig ansees utelukket.

Man har gjennom en del aars arbeide og erfaring faaet utviklet visse typer, der passer for forholdene.

Ifølge en fra 6te brigade indtat opgave vil der tiltrænges et samlet beløp av kr. 42 000,00 til anskaffelse av det egentlige trænmateriel (vogner, sæletøi, kufferter, kantiner m. v.)

Hertil kommer nødvendig anskaffelse av avstandsmaalere, kikkerter og felttelefonmateriel, hvortil opføres kr. 18 000,00.

Man foreslaar saaledes ialt bevilget kr. 60 000,00.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

i. Leirmateriel m. v.

(Kr. 50 000,00).

Under henvisning til ovennævnte beregning fra generalintendantens munderingskontor antages den ved nyopsætningerne i 6te brigade nødvendiggjorte forøkelse av leirmateriel at maatte sættes til kr. 50 000,00.

Organisationsforandring ved garden.

I skrivelse til Forsvarsdepartementet av 10de september 1914 har garden andradd om, at der ved avdelingen maa bli ansat en egen kvartermester som leder av gardens verksted-drift og som tilsynshavende ved alt gardens materiel. Samtidig foreslaaes en av de ved garden i garnisonerende stilling tjenstgjørende løytnanter opført som indbeordret.

Som begrundelse for forslaget anføres det store administrative arbeide, som bevirkes ved det stadige skifte av personel som ut- og indrykning 4 ganger om aaret bevirker. Der henvises forøvrig til gardens skrivelse, som medfølger bl. de utrykte bilag.

2den brigade anbefaler i paategnings-skrivelse av 21de september 1914 forslaget paa det bedste. Departementet maa ogsaa anbefale ordningen, idet man for den ubetydelige merutgift, som forslaget bevirker, vil faa et mere effektivt tilsyn med materiellet.

Den foreslaaede merutgift vil nemlig kun andra til kr. 598,00.

Dette beløp antages at kunne utredes av bevilgningerne paa det ordinære budjet, uten at dette av den grund behøver at forhøies, idet det indgaar i avrundingen.

Bataljonchefer s grad.

Ved indførelsen av vor nye hærordning blev overensstemmende med den forsterkede militærkomites (flertallets) forslag — jfr. indst. S XXXXII for 1909 side 60 o. flg. — bataljonchefene i hæren git dels oberstløytnants dels majors grad, idet nemlig av infanteriregimen-

ternes 3 bataljonschefer den ene skal indeha oberstløytnants grad som regimentets næstkommanderende og de to øvrige majors grad.

En tilsvarende ordning er ogsaa gjældende ved de 3 feltartilleriregimenter og ved søndenfeldske ingeniørregiment, idet man ved hvert av disse 4 regimenter har en næstkommanderende og bataljonschef med oberstløytnants grad og forøvrig majorer som bataljonschefer.

En lignende om end ikke ganske tilsvarende ordning findes ved kavaleriet og fæstningsartilleriet.

Det var naturlig ved gjennomførelsen av den nye hærordning, da regimentsinddelingen atter indførtes hos os, at man valgte dette mønster, som er anvendt i en række av de europæiske armeer og som derfor under større forhold vistnok maa antages at være den mest rationelle og hensigtssvarende ordning.

Hos os, hvor man av økonomiske grunde har maattet kombinere stillingen som næstkommanderende med en bataljonchefstilling og hvor man savner adgang til saaledes som i de fleste andre armeer at la de bataljonschefer, som gaaes forbi til oberstløytnant, forsætte til andet regiment eller gaa av med pension, har det imidlertid allerede vist sig, at man ikke har opnaadd de med en saadan ordning tilsigtede fordele.

Departementet finder derfor at burde foreslaa, at samtlige vore bataljonschefer maa bli tillagt oberstløytnants grad og skal til nærmere begrundelse herav yderligere anføre:

Det stadige skifte i bataljonchefstillinger som avancement fra major til oberstløytnant medfører, er hverken heldig for avdelingen eller for personen. Kontinuiteten i arbeidet saavel vedrørende avdelingernes praktiske utdannelse som omfattende personellets administration og arbeidet forøvrig vil naturlig lide ved hyppige chefskifter.

For at kunne avancere til oberst maa nemlig vedkommende officer først bli oberstløytnant og som følge herav foreta som stabsofficer ialt 3 flytninger, først ved avancement til major, saa ved forfremmelse til oberstløytnant og saa til oberst.

En flytning fra standkvarter til andet vil som regel for officerer i den alder være noget

som man helst vil undgaa. For officerer uten formue er de stadige flytninger ødelæggende i økonomisk henseende.

Hertil kommer, at cheferne paa denne maate sjelden eller aldrig blir fast knyttet til en bestemt avdeling, men stadig befinner sig «paa flyttefot».

Endvidere vil herved megen av den misnøie og bitterhet som forbigaaelse altid fremkaller og som er en nødvendig følge av den nuværende ordning, bortfalde, og den spore, som alltid ligger i, at muligheten for avancement til en høiere stilling staar aapen, vil gjøre sig sterkere gjældende.

Det er utvilsomt, at hærens kraft paa denne maate vil ganske betragtelig økes.

Oberstløytnantsgraden for bataljonschefer har i vor hær en nær hundreaarig tradition.

Ved organisationsforandringen av 1866 blev dog bataljonschefernes grad vistnok nedsat fra oberstløytnant til major, men dette vakte en saa utbredt misnøie, at man allerede 3 aar efter fandt sig foranlediget til at vende tilbake til den gamle ordning, hvorved man ogsaa ved gjennomførelsen av hærordningen av 1887 blev staaende.

Ser man derhos hen til forholdene i vor marine vil, hvis departementets forslag vinder bifald, forholdene i de to etater bli ens, hvad departementet finder nødvendig.

Bataljonscheferne i hæren tilsvareer marinens kommandørkapteiner; disse har imidlertid samtlige oberstløytnants grad og nogen stilling tilsvarende hærens majorer kjender vor marines nuværende organisation ikke.

Hæren og marinen har samme regler for anciennitet og kommandoret — jfr. kongelig resolution av 27de mai 1910 — og departementet anser det da nødvendig, at de to etater har tilsvarende stabsofficersgrader.

Efter den nugjældende regel vil ca. $\frac{2}{3}$ av hærens bataljonschefer, som er majorer, stadig rangere efter og ta kommando efter marinens kommandørkapteiner, uagtet disse sidste, saaledes som forholdene nu er, er adskillige aar yngre som officerer end hærens. Dette forhold er baade uheldig og derhos uretfærdig likeoverfor hærens bataljonschefer av majors grad.

Den av departementet her foreslaaede forandring for hærens vedkommende vil ikke

medføre nogen merutgift, idet det er departementets forutsætning, at de nuværende oberstløytnantsstillinger gaar over til oberstløytnantstillinger paa ældste avlønning med den for oberstløytnanter nu fastsatte gage kr. 5 400,00, og at de nuværende majorstillinger gaar over til oberstløytnantsstillinger paa yngste avlønning med den for majorer nu fastsatte gage kr. 4 800,00.

Den av departementet foreslaaede forandring vil omfatte alle bataljonschefer og i klasse med dem staaende stabsofficerer, saasom avdelingschefer i generalstaben og næstkommanderende ved kavaleriregimentene, kommandanter ved befæstningerne m. v. Derimot vil den ikke omfatte det til brigadestaberne knyttede personel saasom stabschefer, distriktsingeniører, distriktsintendantter, brigadelæger m. v., likesom heller ikke veterinærinspektøren og musikinspektøren antages at burde gaa ind under forandringen.

Titel 3. Infanteriets mitraljøseavdelinger.

A m m u n i t i o n .

(Kr. 175 000,00).

Til infanteriregimentene og hjulrytterkompanierne er anskaffet tilsammen 72 lette mitraljøser, model 1914, for hvilke trænges en ammunitionsbeholdning av 2 millioner patroner.

Da hærens ammunitionsbeholdning som før nævnt paa forhaand er snau, maa man foreslaa, at den ovennævnte ammunitionsbeholdning oparbeides ekstraordinært. Hertil opføres kr. 175 000,00.

Det tilføies, at man her har regnet med en krigsbeholdning av 30 000 patroner pr. mitraljøre, hvad der har været fastsat for den tunge mitraljøre, model 1898 og den lette mitraljøre, model 1911.

Titel 4. Landvernsbefals deltagelse i regimentssamling.

Kr. 5 000,00.

Kr. 5 000,00 er opført som bevilgning til indbeordning i en halv regimentssamling for

det av landvernets befal som ikke har været indkaldt til tjeneste ved nøytralitetsvernet.

Ved den nuværende organisation har der for landvernets vedkommende under tjenesten som nøytralitetsvern vist sig sterke mangler, som maa søkes avhjulpet ved at gi landvernsbefalet nogen øvelse.

Man forbeholder sig at komme tilbake til spørsmålet om en mulig omorganisation av landvernet, naar nærmere erfaringer er indvundet fra nøytralitetsvernet.

Titel 5. Hjulrytterkompanierne.

Anskaffelse av cykler.

Kr. 50 000,00.

I departementets ordinære budgetpropositioner for 1913 og 1914 henholdsvis side 171 og side 180—181 er nærmere redegjort for manglerne ved hærens cykkelbeholdning.

De cykler man nu har er gamle, omtrent utslitte og paa grænsen av kassation. Desuten er cykkelmateriellet efterhaanden — paa grund av manglende bevilgninger — blit saa faatallig at det i det sidste aar har været forbundet med store vanskeligheter at avholde endog ordinære øvelser ved hjulrytteravdelingerne. Under feltforhold vilde et saadant forhold selvsagt bli endnu mer betænkelig.

Ifølge en av generalstaben opsat beregning (jfr. budgetpropositionen 1914 side 181) vil der for alene at bringe hjulrytterkompaniernes cykkelbeholdninger op i feltmæssig styrke tiltrænges en bevilgning paa tilsammen kr. 81 000,00 — hvilket beløp paa grund av forhøiede priser i anledning av den nuværende krise maa forhøies til kr. 90 000,00.

Herav er kr. 10 000,00 bevilget paa det ordinære budgets kapitel 7 titel 10 for indeværende termin.

Kr. 20 000,00 er overensstemmende med kongelig resolution av 10de oktober 1914 disponert av midler vedrørende nøytralitetsvernet for i forbindelse med de 2 sidste terminers bevilgninger i nogen grad at kunne avhjelpe mangelen paa cykkelmateriel ved bestilling hos indenlands firma.

Endvidere er kr. 10 000,00 opført paa det

ordinære budgets kapitel 7 titel 10 for terminen 1915—1916.

Der gjenstaar saaledes en nødvendig restbevilgning av kr. 50 000,00 som departementet opfører under nærværende titel.

Det bemerkes at man foruten cykler til hjulrytterkompanierne ogsaa trenger komplettering av cykkelmateriellet til de øvrige avdelingers hjulryttere (ordonnansryttere m. v.). Dels av budgetmæssige grunde, dels fordi yderligere bestillinger neppe vil kunne paa-regnes effektivt ved indenlandsk firma i løpet av kommende budgettermin, finder departementet ikke iaar at burde fremsætte forslag om bevilgning til sidstnævnte anskaffelse.

Titel 6. Kavaleriet.

Kr. 235 000,00.

a) Personel.

Kavaleriets mitraljoseavdelinger er for tiden opsat uten egen administrationsunderofficer, hvorfor en av avdelingens sersjanter har maattet beordres til at utføre det administrationsunderofficeren tilliggende arbeide, uten at man har hat adgang til at honorere dette arbeide.

Som rimelig kan være, er dette en litet tilfredsstillende ordning for avdelingen, som derved ikke faar den stabilitet inden sine kadre, som er ønskelig og selvfølgelig tjenstlig set en stor fordel.

En sersjantsstilling pr. avdeling bør derfor gaa over til fast administrationsunderofficersstilling og opføres med furers avlønning.

Der henvises forøvrig til generalinspektøren for kavaleriets budgetforslag (medfølger som utrykt bilag) og til departementets budgetforslag for indeværende termin — st. prp. nr. 1, hovedpost XI A, 1914 s. 20.

Ordningen vil for samtlige 3 avdelinger paa lønningsbudgettet kun bevirke en aarlig merutgift av kr. 144,00, nemlig forskjellen mellem lønnen for furer i distriktstjeneste kr. 628,00 og for sersjant i samme stilling kr. 580,00 aarlig, $3 \times \text{kr. } 48,00 = 144 \text{ kr.}$, som antages at kunne indgaa i titelsummens avrunding.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

b. Ammunition til mitraljøs-
avdelingerne.

(Kr. 75 000,00.)

Til kavaleriet er under anskaffelser fra Danmark 30 lette mitraljører, model 1914, for hvilke trænges en ammunitionsbeholdning av 30 000 patroner pr. mitraljøre, altsaa 900 000 patroner (jfr. ovenfor under titel 3).

Da armeens ammunitionsbeholdning som før nævnt paa forhaand er snau, maa man foreslaa, at der ekstraordinært oparbeides 900 000 patroner, hvortil opføres kr. 75 000,00.

Departementet skal i denne forbindelse nævne, at man agter at opta til behandling spørsmålet om at utstyre kavaleriets eskadroner med hver sin mitraljøsetrop, idet en række hittil foreliggende opplysninger angaaende krigen synes at peke i retning av, at den hittil almindelige opfatning av kavaleriets rolle og opgaver ikke længer er gyldige.

c. Saler.

(Kr. 160 000,00.)

I de sidste budgetterminer har der under kapitel 7 været bevilget aarlig kr. 10 000,00 til anskaffelse av saler, hvilket beløp av generalinspektøren for kavaleriet betegnes som netop tilstrækkelig til at vedligeholde sadelmateriellet. De for kavaleriets opsætning nødvendige saler har man som tidligere fremholdt i budgetforslagene ikke kunnet skaffe for disse beløp.

Ifølge opgaver fra generalstaben manglete saaledes pr. 1ste september 1914 for kavaleriets linje- og depotavdelinger (medregnet 10 pct. reserve) over 1 100 saler. Derhos tiltrænges for landvernets opsætning ca. 750 saler (heri likeledes medregnet 10 pct. reserve).

Det vil ved mobilisering i vort land ikke være mulig at opdrive saler ved rekvisition, idet brukbare saler neppe findes utenfor hæren og dens personel. Kan man derfor tænke sig at erstatte manglen av kjøretøier og lignende ved rekvisition, er dette utelukket med saler.

Ved kongelig resolution av 10de oktober 1914 blev derfor kr. 100 000,00 stillet til disposition for indkjøp av saler, hvormed man haabet at

faa dækket behovet saa vidt, at ialfald linjens marsjerende styrke kunde rykke ut med tidsmessige saler.

Paa grund av de sterkt stigende priser har det imidlertid ikke været mulig at opnaa dette for det nævnte beløp.

Departementet foreslaar ved nærværende anledning, at der — utover de kr. 10 000,00 som er opført under kapitel 7 paa det ordinære budgjet for terminen 1915—1916 — bevilges kr. 160 000,00 til fortsatt anskaffelse av saler.

Herved vil man opnaa, at saavel linjen og depoterne som landvernet ialt væsentlig vil kunne opsættes, dog uten reserve og for landvernets vedkommende kun med saler av den ældre model 1870.

Det skal bemerkes, at det er av betydning, at depoterne kan opsættes fuldtallig, idet det tilligger dem at dressere hester, opøve mandskaper og avsende som erstatning til linjen fuldt utrustet mand og hest. Kan depotet ikke fylde denne opgave, vil linjens marsjerende styrke — særlig hos os med det litet motstandsdygtige hestemateriel — snart skrumpe sammen, og hæren vil som helhet lide ved at dets opklaringsorgan, der allerede i og for sig er for faatallig, yderligere reduseres. Det er neppe nødvendig at paapeke den daarlige økonomi ved at holde til fredsbruk et kostbart vaaben som kavaleri, naar man avskjærer sig adgangen til at dra den fulde nytte derav i krig.

Titel 7. Feltartilleriet.

Kr. 1 672 100,00.

a. Gjennomførelsen av organisasjonen med den 3dje bataljon pr. regiment.

(Kr. 17 000,00).

I hærens budgetforslag for indeværende budgettermin side 21 o. fig. — hvortil henvises — har departementet nærmere behandlet nødvendigheten av feltartilleriregimenternes opsætning med tre bataljoner, og i overensstemmelse med den av Stortinget fattede be-

slutning er fra 1ste juli 1914 et av regimenterne opsat paa denne maate.

Efter den væsentlige rolle artilleriet spiller i moderne krigsførsel finder departementet, at vor hærs numerisk set svake artilleristyrke snarest maa gives en organisation, hvorved dets effekt paa bedste maate kan utnyttes.

Departementet finder derfor allerede iaar at maatte fremsætte forslag om, at begge vore gjenstaaende feltartilleriregimenter nu maa faa sin endelige organisation i 3 bataljoner.

Under hensyntagen til Stortingets beslutninger om bataljonstabernes styrke, om lønstillæg for garnisonerende befal og under henvisning til departementets forslag iaar om bataljonschefers grad opføres for de nye to bataljonstaber ca. kr. 17 000,00 (jfr. spesifikasjonen i det medfølgende trykte bilag). Heri er ogsaa medregnet utgiften ved oprettelsen av 1 fastlønnede veterinærofficersstilling ved 3dje feltartilleriregiment (jfr. nedenfor).

Der vil endvidere bli en merutgift vedrørende vaabenøvelserne paa kr. 450,00, som skyldes forslaget om opsætning av de 2 manglende bataljonstaber. Beløpet er imidlertid ikke særskilt opført i nærværende proposition, idet det antages at kunne utredes av det under kap. 3, titel 16 i budgetforslaget for kommende termin opførte beløp til feltartilleriets linjesamlinger.

Et gjennom kommanderende general indsendt forslag om bibehold av bataljonsskrivere ved feltartilleribataljonerne (medfølger blandt utrykte bilag) har departementet ikke fundet nu at kunne opta. Departementet antar nemlig, at man bør prøve denne ordning uten bataljonsskrivere ved samtlige 3 feltartilleriregimenter for at høste erfaring for, hvorledes det gaar. Man finder dog at burde gjøre opmerksom paa, at de militære autoriteter samtlige holder paa, at bataljonsskriverne ikke bør sløifes. Herom henvises til de utrykte bilag.

I feltartilleriets budgetforslag for kommende budgettermin (medfølger som utrykt bilag) har generalinspektøren i tilslutning til 3dje feltartilleriregiment anbefalt ansættelse av en fastlønnede veterinærofficer, saaledes at der ved

dette regiment, som ved de søndenfjeldske, maa bli to veterinærofficerer.

Den nuværende veterinærofficer, som har garnisonerende stilling, har foruten sin tjeneste ved artilleriregimentet ogsaa at besørge mottagelsen og avleveringen av hester ved Nordenfjeldske ingeniørbataljon og 5te trænkompagni samt at tilse disses syke hester i distriktet.

Da én veterinær ikke har kunnet greie denne tjeneste ved forskjellige avdelinger har det allerede nu været nødvendig at benytte leiet assistanse.

Departementet finder derfor, idet 3dje feltartilleriregiment foreslaaes opsat med 3 bataljoner, samtidig at maatte anbefale ansættelsen av en veterinærpremierløytnant i distriktstjeneste ved 3dje feltartilleriregiment, hvorved veterinærtjenesten ved de nævnte nordenfjeldske avdelinger maa forutsættes at kunne utføres paa en tilfredsstillende maate uten leiet hjelp.

Løn for en veterinærpremierløytnant i distriktstjeneste andrar til kr. 1 580,00 aarlig.

Den endelige merutgift opføres med kr. 1 000,00, idet resten antages at kunne indspares ved, at leien av civil dyrlægehjelp ophører samt ved at indbeordring av vernepligtige dyrlæger kan ske i kortere tid aarlig end nu.

b. Positionsartilleriets organisation.

(Kr. 93 100,00).

Vort positionsartilleris nuværende organisation i en bataljon à 4 kompanier, som i krig er tænkt opsat med ialt 8 batterier, har efter de erfaringer, man hittil har vundet, vist sig som en uheldig og høist utilfredsstillende ordning — saavel paa grund av, at dette moderne og kostbare skyts er tænkt opsat i felt med kun halvdelen av det fastlønnede personel pr. batteri, som er tildelt tilsvarende avdelinger av feltartilleriet, som paa grund av at batterierne ikke er indordnet i bataljonsforband. Hertil kommer, at det hele positionsartilleri er tænkt anvendt i det søndenfjeldske og intet i det nordenfjeldske.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Departementet henviser til de som utrykt bilag medfølgende uttalelser fra kommanderende general, generalstaben, generalinspektøren for feltartilleriet og 1ste brigade.

Departementet er for sit vedkommende blit staaende ved nedennomhandlede organisationsforslag, gjennom hvilket man, — under hensyntagen til den forutsatte anvendelse av vaabnet under en krig — antar at ha fundet en ordning, som tilsteder en rationel utnyttelse av materiellet. Samtidig har man tilsigtet at sikre sig, at personellet er helt fortrolig med skytset allerede fra fredens dage av.

Positionsartilleriet foreslaaes opsat i 3 bataljoner, én bataljon underlagt hver av hærens 3 feltartilleriregimenter.

Hver av bataljonerne opsættes med 2 batterier 10,5 cm.s kanoner og 1 batteri haubits.

Bataljonsstaberne og batterierne er forutsat opsat med samme antal personel som tilsvarende avdeling av feltartilleriet.

Den samlede aarlige merutgift vedrørende faste lønninger (budgettets kap. 1) vil, naar positionsartilleriet helt er opsat som foran nævnt, andra til ca. kr. 53 300,00, hvortil kommer to nye hestehold (kap. 4) kr. 1 280,00. Der henvises til vedliggende spesifikasjon.

Da imidlertid et av haubitsbatterierne ikke vil kunne opsættes før i 1916, idet der som andetsteds i denne proposition anført maa anskaffes materiel til det, og da man for tiden ikke har nok fastlønnede premierløytnanter, vil merutgiften til lønninger i kommende budgettermin kunne nedsættes til kr. 38 200,00.

Hertil vil paa kap. 3 under vaabenøvelserne komme en merutgift for rekrutskolernes vedkommende av ca. kr. 700,00 (under forutsætning av 48 dages rekrutskole), idet der forutsættes avholdt særskilte rekrutskoler for hver av positionsartilleriets 3 bataljoner. Endvidere blir der en merutgift for regimentssamlingerne av kr. 3 000,00 samt økede utgifter til flere utstationerte og leiede hester ca. kr. 23 000,00 og kr. 1 280,00 i hestehold til 2 bataljonschefer. Se nærmere redegjørelse paa medfølgende bilag.

Det vil endvidere være nødvendig at forøke mængden av øvelsesammunition til det dobbelte.

Man har nu regulativmessig pr. batteri 80 à 85 skud til disposition, hvilket maa ansees som det yderste minimum, og det maa paa det sterkeste fraraades at reducere ammunitionsmengden pr. batteri.

Merutgiften til ammunition som følge av organisationsforandringen blir kr. 27 000,00 pr. aar, hvilket beløp her opføres for terminen 1915—1916.

c. Materiel for positionsartilleriet.

(Kr. 300 000,00).

Efter ovenstaaende organisationsforslag vil 1ste, 2den og 5te brigade hver faa sig tildelt 2 batterier 10,5 cm. kanoner av havende beholdninger, 1ste og 2den brigade vil derhos faa sig tildelt hver 1 12 cm. haubitsbatteri, 5te brigade eller feltartilleriregiment nr. 3 maa derimot for at kunne utstyres med haubits skaffes dette ved nyanskaffelse.

Paa grund av terrængforholdene i det nordenfjeldske har man hat under overveielse at tildele 5te brigade haubits av en lettere konstruktion og et mindre kaliber. Saken er for tiden under utredning hos de tekniske autoriteter, hvorfor departementet endnu ikke har kunnet ta endelig standpunkt til systemspørsmålet. Man forbeholder sig at komme tilbake hertil i særskilt skrivelse til Stortingets militærkomite. Der opføres til et haubitsbatteri for 5te brigade med ammunition og magasiner kr. 300 000,00.

d. Kurser ved feltartilleriet i behandlingen av de nye sigtemidler.

(Kr. 12 000,00).

Beløpet er opført til avholdelse av 2—6 dages kurser — 1 søndenfjelds og 1 nordenfjelds — for 30 ulønnede officerer og 150 rettere (50 pr. feltartilleriregiment), som endnu ikke har eksersert med feltartilleriets nye sigtemidler.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Det nuværende forhold med en hel del avdelingskommandører og rettere, som ikke forstaar at bruke de nye sigtemidler, finder departementet snarest bør rettes.

e. Bergartilleriet, anskaffelse av materiel.

(Kr. 1 000 000,00).

1. Til restanskaffelse av vanlig bergartilleriemateriel kr. 700 000,00
2. Til anskaffelse av haubitser for 3dje brigade « 300 000,00

Tilsammen kr. 1 000 000,00

ad 1. Bergartilleriemateriel.

Med Stortingets samtykke er resten av vort nye 7,5 cm. bergartilleriemateriel, som maa anskaffes fra Rheinische Metalwaaren- und Maschinenfabrik, bestilt (jfr. st. prp. nr. 1, hovedpost 41 A, 1914, side 178).

Hertil vil ialt medgaa ca. kr. 300 000,00

Derhos gjenstaar at anskaffe endel nødvendig materiel (forstillinger, ammunitions-kjærrer, sal- og sæletøi m. v.), der væsentlig kan leveres inden landet til et

beløp av ca. « 250 000,00

samt ammunition for ca. « 550 000,00

Sum ca. kr. 1 100 000,00

Herav er for 1914—1915 bevilget kr. 200 000,00

hvorhos der paa det ordinære budget for 1915

1916 er op-

ført som

vanlig « 200 000,00

« 400 000,00

Altsaa skulde gjenstaa ca. kr. 700 000,00, som departementet ved nærværende anledning foreslaar bevilget.

Den væsentligste del av det opførte beløp vil som det vil sees gaa til ammunitionsfabri-

kation paa Raufoss og til andre anskaffelser inden landet. Beløpet vil saaledes næsten i sin helhet komme det indenlandske arbeidsliv tilgode.

ad 2. Lette haubitser.

Vort feltartilleri har siden 1902 et moderne hurtigskyttende materiel, og vort bergartilleri vil forhaabentlig i en nær fremtid bli helt forsynt med moderne kanoner.

Siden feltkanonen blev pansret, og tendensen til at grave sig ned i terrænget og søke at dække tropperne bak forskansninger er blit mere og mere utpræget, er behovet for at kunne bekjempe maal bak dækninger blit sterkere og sterkere. Flatbaneskytset kan alene ikke magte denne opgave. Det gjælder at ha et vaaben ved hvilket man kan naa bak dækningerne uten at behøve at gjennembryte dem, hvad der ofte vil være vanskelig eller umulig.

Hos os er hittil alene positionsartilleriet utstyrt med ialt 2 batterier 12 cm. haubitser med projektilvegt 20 kg.

Disse batterier er ved positionsartilleriets omorganisation tænkt tildelt 1ste og 2den brigade. For 5te brigades vedkommende henvises til, hvad der foren er anført. For de 4 øvrige brigader foreslaaes anskaffet lettere haubitser, som vil være mere skikket for det terræng, hvori de fortrinsvis maa tænkes anvendt.

Departementet anser nemlig den nuværende svake opsætning av haubitser ved vort feltartilleri for at være en stor svakhet ved vort forsvar og maa derfor bringe i forslag at der snarest mulig skrides til anskaffelse av flere haubitsbatterier.

Spørsmålet om valg av type for disse haubitser er for tiden under utredning hos de tekniske myndigheter, og departementet forbeholder sig at gi nærmere uttalelse herom i særskilt skrivelse til Stortingets militærkomite, saasnart man har fornøden oversigt over saken.

Et batteri paa 4 lette 10,5 cm haubitser med fuldt utstyr (incl. 500 skud pr. haubits) samt magasiner anslaaes at koste kr. 300 000,00.

Departementet vil foreslaa at der ved nærværende anledning foruten det batteri, som foran er foreslaat anskaffet til 5te brigade,

anskaffes 3 saadanne haubitsbatterier der fordeles med 1 batteri til hver av de 3 brigader (3dje, 4de og 6te brigade), hvor bergartilleri for tiden haves opsat.

Der skulde hertil utkræves kr. 900 000,00. Herav opføres kr. 300 000,00 under nærværende titel, mens resten foreslaaes utredet med kr. 300 000,00 av det ved Stortingets beslutning av 3dje juli 1914 avsatte beløp til forsterkning av Bergens forsvar, stort kr. 1 000 000,00, og resten, likeledes kr. 300 000,00, av det ved samme beslutning avsatte beløp til forsvarsforanstaltninger i Nord-Norge, stort kr. 600 000,00 (jfr. indst. S. LIV, 1914).

Bergartilleriets omorganisation.

Vort bergartilleris organisation blev ved den nye hærordnings indførelse fastsat til 3 bergbatterier, 1 batteri i hver av 3dje, 4de og 6te brigade, hvis endelige opsætning ved kgl. resolution av 14de juni 1913 bragtes i overensstemmelse med de ved kgl. resolution paa kommandovei under 15de juli 1912 approberte krigsopsætningsplaner.

I nærværende proposition er som ovenfor nævnt fremsat forslag om bevilgning til nyt bergartillerimateriel, hvorfor man samtidig finder at burde gjøre rede for den opsætning av bergartilleriet, som departementet efter dette anser nødvendig. Det nuværende system med deling (fordobling) av batterierne ved fredsbrud findes nemlig litet tilfredsstillende, idet der blir et altfor litet antal fastlønnede befalingsmænd til betjening av det moderne og kostbare bergskyts — kun halvparten av hvad der er tildelt feltartilleriets tilsvarende avdelinger.

Departementet foreslaar vort bergartilleri opsat saaledes:

I 6te brigade: En bergartilleribataljon bestaaende av:

Bataljonstab og

3 batterier (2 batterier 7,5 cm.s kanoner, 1 batteri haubitser) à 4 stkr. skyts.

Bataljonsstaben foreslaaes opsat som staben ved en feltartilleribataljon, dog med den forskjel, at der i likhet med Finmarkens bataljon og de 3 øvrige selvstændige bataljoner av infanteriet er opført 1 garnisonerende premierløytnant som bataljonsadjutant og -intendant.

Hvert av linjebatterierne er opført som hvert av de nuværende bergbatterier.

Landvernsbatterier vil ikke kunne opsættes her før om mange aar, idet det først var ved den nye hærordnings gjennomførelse, at der blev utskrevet personel til 3dje bergbatteri i 6te brigade.

I hver av 3dje og 4de brigade bevirker budgetmæssige hensyn, at man ikke kan foreslaa opsat bataljonsstaber.

Man vil ved hver av disse brigader foreslaa opsat:

1 linjebatteri, 7,5 cm.s kanoner og	} à 4 stkr.
1 — haubitser	

Fastlønnen befal ved hvert av batterierne som ved det nuværende bergartilleri samt 1 landvernsbatteri 7,5 cm.s kanoner (4 stkr.) med noget svakere fastlønnede kadre end linjebatterierne, idet man erstatter den fastlønnede premierløytnant og 2 fastlønnede sersjanter med ulønnede saadanne.

Bataljonen i 6te brigade samt batterierne i 3dje og 4de brigade forutsættes direkte underlagt generalinspektøren for feltartilleriet.

Den her foreslaaede omorganisation av bergartilleriet vil bevirke en aarlig merutgift av ialt ca. kr. 65 000,00 (jfr. medfølgende spesifikasjon).

Forslaget vil imidlertid ikke bevirke nogen merutgift i kommende budgettermin, idet omorganisationen først foreslaaes gjort gjældende fra 1ste juli 1916, da man antagelig ikke vil kunne faa det nye materiel før den tid. Forat organisationen imidlertid da skal kunne træde i kraft, bør den fastsættes av Stortinget i 1915.

f. Brisantammunition.

(Kr. 250 000,00).

For at paaskynde overgangen til brisantammunition for feltartilleriet bevilget Stortinget paa det ekstraordinære budget for indeværende termin kr. 250 000,00, hvorav kr. 40 000,00 til smeltning og støpning av en del raamaterialier for kanonammunition og resten — kr. 210 000,00 — til anskaffelse m. v. av brisantammunition (jfr. st. prp. nr. 120 1914 og indst. S. LIV 1914).

Utgifterne med supplering av felt- og positionsartilleriets nuværende knappe ammunitionsbeholdninger med brisantprojektiler samt

med omlaborering av en del granater var i ovennævnte prp. — jfr. side 67 — beregnet til et samlet kostende av kr. 1 800 000,00.

Der gjenstaar saaledes at bevilge kr. 1 590 000,00.

Derav foreslaaes ved nærværende anledning under hensyntagen til hvad der kan paaregnes oparbeidet i kommende budgettermin, yderligere bevilget kr. 250 000,00.

Det her opførte beløp vil for den aller største del komme den indenlandske industri tilgode.

Titel 8. Ingeniørvaabnet.

Kr. 562 000,00.

a) Opsætning av en brobataljon (c: nyopsætning av bataljonsstab, 2 kompanier med parkavdelinger).

(Kr. 38 600,00).

Efter nyanskaffelsen av materiel for ingeniørvaabnet er feltarmeens bromateriel nu blit mere end fordoblet.

I overensstemmelse med generalinspektøren for ingeniørvaabnets forslag i skrivelse av 15de december 1914, som medfølger blandt de utrykte bilag og hvortil henvises, finder departementet at maatte foreslaa broavdelingerne opsat i en brobataljon bestaaende av stab og 4 brokompanier. Avdelingernes utdannelse, administration, haandterlighet og utnyttelse kræver en saadan opsætning.

Avdelingerne vil allikevel bli de største kapteinskommandoer i felthæren, hvert kompani vil tælle ca. 475 mand, 270 hester og 64 vogner.

For de nærmere detaljers vedkommende henvises til generalinspektørens ovennævnte skrivelse.

De fastlønnede premierløitnanter og det samlede antal sersjanter vil først efterhaanden kunne skaffes, hvorfor man i lønningsbudgettet for kommende termin anslagsvis har fratrukket løn for 4 premierløitnanter og 10 sersjanter.

De samlede aarlige utgifter ved de nye avdelingers opsætning opføres med kr. 38 600,00.

Til nærmere forklaring herav henvises til de vedliggende spesifikationer.

Under henvisning til hvad generalinspektøren har uttalt i sin foran anførte skrivelse side 20, finder departementet for tiden ikke grund til at fremsætte noget forslag om opsætning av lyskasteravdeling og radiotelegrafkompani.

b) Den tekniske ingeniørstab.

(Kr. 2 400,00).

Generalinspektøren for ingeniørvaabnet har i sit budgetforslag for kommende budgettermin side 2 o. flg. hvortil henvises, meget sterkt fremholdt nødvendigheten av en sterkere — med rikeligere fast personel utstyrt — teknisk ingeniørstab.

Som det fremgaar av budgetforslaget har vaabnet været nødt til allerede nu at engagere en yngre bygningsarkitekt.

Da generalinspektøren paa grund av de vanskelige økonomiske forhold iaar kun som uomgjængelig nødvendig har optat forslag om bevilgning til ovennævnte arkitektstilling med kr. 2 400,00, finder departementet heller ikke paa grund av forholdene nu at kunne foreslaa yderligere nyansættelser, idet det for tiden ikke antages at være mulig at skaffe flere ingeniørofficerer.

Med generalinspektøren vil departementet foreslaa lønnen til arkitekten bevilget med kr. 2 400,00 aarlig, idet hvis ordningen findes tilfredsstillende denne senere vil foreslaaes regulert gjennom alderstillæg.

c) Distriktsingeniørernes grad og avlønning.

(Kr. 4 000,00).

Generalinspektøren for ingeniørvaabnet har i sit budgetforslag sterkt fremhævet nødvendigheten av at bedre distriktsingeniørernes kaar og gjøre disse stillinger saa tiltrækkende, at man kan vente stillingerne søkt av officerer med den for disse stillinger nødvendige tekniske erfaring og samtidig kunne vente, at vedkommende vil forbli og ofre sig for denne tjenestegren.

Da samtlige distriktsingeniører derhos har praktisk talt samme arbeide, maa departemen-

tet med generalinspektøren være enig i, at samtlige disse stillinger bør være ens avlønnet.

Som bekjendt er nu 3 av distriktsingeniørerne garn. majorer med majors avlønning (kr. 4 800,00) og 5 garn. kapteiner med kapteins avlønning (kr. 4 000,00).

Departementet, som finder, at distriktsingeniørerne bør stilles paa samme vilkaar som brigadernes stabschefer, vil foreslaa, at samtlige distriktsingeniører erholder majors avlønning. Endvidere foreslaaes, at samtlige distriktsingeniører skal være majorer eller kapteiner, saaledes at en distriktsingeniør som er kaptein, avancerer til major, naar hans umiddelbare formand inden vaabnet utævnes til major, altsaa en lignende ordning som foran er foreslaat under generalstaben for brigadens stabschefer. Sammenlignet med de nuværende forhold vil dette forslag betinge en aarlig merutgift av kr. 4 000,00; jfr. vedlagte specifikation.

Der henvises forøvrig til ingeniørvaabnets budgetforslag for kommende budgettermin med bilag, hvor saken nærmere findes utredet.

d. Minegranater.

(Kr. 17 000,00).

Minegranater tjener til at underminere fortærrænet foran fæstninger og forskansede stillinger, til at sperre slugter og pas og idet hele til anbringelse paa saadanne steder, hvor fienden kan ventes at ville rykke frem.

Granaterne nedgraves i jorden og antændes enten automatisk eller ved fjernledning med detonnerende lunte eller ved elektrisk antændelse.

Naar granaten antændes blir den skudt op av jorden til en bestemt høide, hvorefter eksplosion finder sted.

Ved at nedgrave disse granater paa bestemte avstande fra hinanden vil man paa denne maate ved samtidig antændelse av disse faa lagt en større terrængstrækning under overmaade virksom ild.

Departementet har latt foreta prøver med granaten. Det fremgaar av den om prøverne avgivne rapport, at minegranaten maa ansees som et meget virksomt forsvarsmiddel, idet det ansees konstatert, at den ved hori-

sontalt terræng vil bestryke et areal rundt granaten med ca. 20 m.s radius.

Departementet har tænkt sig at de forskjellige befæstninger bør tildeles et antal minegranater avpasset efter vedkommende fæstnings antagelige behov, og at ingeniørvaabnet bør tildeles endel saadanne til bruk foran befæstede stillinger og lignende.

Departementet foreslaar ved nærværende anledning anskaffet ca. 2 000 granater, der for tiden tilbydes for kr. 16,50 pr. stk. Hertil vil komme anskaffelse av endel avfyringsapparater med kabel saaledes at de samlede utgifter antagelig vil bli ca. kr. 35 000,00.

Departementet foreslaar dette beløp bevilget.

Under nærværende titel opføres til minegranater for ingeniørvaabnet kr. 17 000,00, mens restbeløpet opføres under titel 9 fæstningsartilleriet (jfr. nedenfor).

e. Lyskastere.

(Kr. 300 000,00).

Den tjeneste ingeniørtropperne vil kunne yde i felt er i væsentlig grad avhængig av at tropperne er utstyrt med moderne og tidsmæssig materiel.

De sidste krige -- og den nu paagaende krig vil formentlig i særlig høi grad bestyrke dette -- har vist den overordentlige betydning av vel utdannede ingeniørtropper utstyrt med moderne materiel.

Generalinspektøren for ingeniørvaabnet har fremholdt nødvendigheten av at vore ingeniørtropper suppleres med avdelinger for transportable elektriske lyskastere samt for traadløs telegrafi.

I st.prp. nr. 120, 1914 om ekstraordinære bevilgninger til forsvaret har departementet redegjort for de krav, der er fremsat av generalinspektøren for ingeniørvaabnet. Generalinspektøren har i flere budgetforslag og senest i skrivelse av 16de februar 1914 fremholdt nødvendigheten av, at der anskaffes transportable lyskastere for feltarmeen, og foreslaaet ialt 2 transportable 60 cm.'s elektriske lyskastere pr. brigade.

Ved kongelig resolution av 10de oktober 1914 blev bestemt foreløbig anskaffet lyskastere

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

for en brigade nemlig 2 stk. 60 cm. elektriske lyskastere á kr. 30 000 . . = kr. 60 000,00

Der gjenstaar saaledes anskaffelse av lyskastere for de resterende 5 brigader.

o: 10 lyskastere á kr. 30 000 = « 300 000,00.

Ved en i 1912 under feltmanøvren tilfældig opsat lyskasteravdeling viste det sig, at lyskasterne i vort terræng vil kunne gjøre overordentlig nytte ved natlige kampe og i bevogtningens tjeneste.

Departementet foreslaar at 10 transportable lyskastere for de resterende 5 brigader anskaffes ved nærværende anledning og opfører hertil kr. 300 000,00.

f. Stationer for traadløse telegrafi.

(Kr. 200 000,00).

Ved kongelig resolution av 10de oktober 1914 blev bestemt foreløbig anskaffet 2 traadløse telegrafstationer for hæren.

Med tanke paa korrespondance inden vort lands forskjellige operationsomraader foreslaar generalinspektøren for ingeniørvaabnet, at der anskaffes i alt 7 traadløse stationer, 3 for det søndenfjeldske, 2 for det trondhjemske og 2 for Tromsø—Narvikavsnittet.

Traadløs telegraf er nu indført i alle nogenlunde moderne armeer og ansees som et absolut nødvendig organ for hærledelsen. Sverige har for kort tid siden saavidt vites anskaffet 12 stationer.

Under henvisning til foranstaaende samt til hvad derom er uttalt i st.prp. nr. 120 for 1914 om ekstraordinære bevilgninger til forsvaret opfører departementet:

Til de resterende 5 stationer á kr. 30 000,00
kr. 150 000,00

Magasiner for dette materiel
samt andet ingeniørmateriel
paa de forskjellige magasiningspladser « 50 000,00

Sum kr. 200 000,00

Titel 9. Fæstningsartilleriet.

Kr. 376 900,00.

a. Fossumavsnittets opsætning med personel.

(Kr. 55 000,00).

Anlægget av de hittil besluttede befæstninger i Fossumavsnittet er nu saa langt fremskredet, at der i den nærmeste fremtid maa skaffes fornøden besætning.

De anlæg som er under opførelse omfatter fortet paa Høitorpaas, fortet paa Trygstad varde, 1 galleri ved Fossum veibro og 1 galleri ved Langenes jernbanebro med blokhus paa øen mellem broens 2 spænd — samt signalanlæg for det hele avsnit.

Til disse anlæg foreslaaes — overensstemmende med fæstningsartilleriet — opsat:

a. Avsnitskommando.

b. 2 fæstningskompanier.

(1 paa Høitorpaas og 1 paa Trygstad varde med gallerierne).

c. 2 signalavdelinger

(for det hele avsnit).

Med hensyn til bestykning, detaljeopsætning av personel m. v. henvises til det trykte bilag.

Departementet er opmærksom paa at fæstningskompanierne efter nærværende organisationsforslag blir meget betydelige og temmelig omfattende kapteinskommandoer. Men væsentlig av budgetmæssige hensyn har man ikke fundet at kunne opstykke dem i flere administrationsenheter (underavdelinger).

Med hensyn til signalavdelingerne skal bemerkes, at disse — efter de indvundne erfaringer — altid bør organiseres i administrative (taktiske) enheter, utstyrt med tilstrækkelig befal og omfattende et begrænset omraade inden vedkommende fæstningskompleks.

De stærkt stigende krav til signalvæsenet — efterretnings-, melde-, observations- og belysningstjenesten m. v. — samt det utstrakte og vanskelige terræng nødvendiggjør i Fossumavsnittet opsætningen av flere administrative signalavdelinger. Av budgetmæssige grunde

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

har man dog ikke fundet at kunne foreslaa opsat mere end 2 signalavdelinger.

Utgiften ved den heromhandlede opsætning er beregnet avrundet til kr. 63 000,00 (jfr. det utrykte bilag). Herfra fragaar kr. 8 000,00 for overtallige underofficere ved andre befæstninger efter vedtagelsen av den nye organisation for fæstningsartilleriet — hvilket beløp indgaar i den paa det ordinære budget under kapitel 1 titel 40 opførte bevilgning til «lønninger for overtallige underofficerer og spil.»

Som nybevilgning utkræves altsaa kr. 55 000,00, der opføres under nærværende titel.

b. Almindelige (vedlikeholds-) utgifter ved Fossumavsnittets befæstninger.

(Kr. 10 500,00.)

Overensstemmende med et av fæstningsartilleriet underhaanden avgit forslag opføres til vedlikehold under Fossumavsnittets befæstninger kr. 10 500,00.

Beløpet vil bli fordelt anslagsvis — efter de erfaringer man har fra andre befæstninger — til forsyningen, arsenalet, ingeniørvæsenet og signalvæsenet

c. Forskjellige mindre organisationsforandringer ved endel av befæstningerne.

(Kr. 18 400,00.)

(1). Værdalens befæstninger.

For at opnaa en betryggende ordning av forholdene ved Værdalens befæstninger vil departementet i overensstemmelse med samtlige militære fagchefers uttalelse (jfr. den blandt de utrykte bilag medfølgende redegjørelse fra departementet og vedkommende militære myndigheter) foreslaa befæstningerne henlagt under 18de fæstningskompani.

Ved dette kompani er som følge herav en av dets faste premierløytnanter i distriktstjeneste foreslaaet overført til garnisonerende stilling. Endvidere foreslaaes ansat 1 kommandersersjant og 1 sersjant i distriktstjeneste. Den aarlige merutgift herved vil bli paa det faste lønningsbudget kr. 1 936,00 (se spesifikasjonen).

Paa den anden side indspares kr. 730,00,

saa den samlede aarlige merutgift blir kr. 1 206,00 eller avrundet kr. 1 200,00.

(2). Fastlønnede adjutanter ved Kristiansands, Tønsberg og Agdenes befæstninger.

Ved den nye hærordnings gjennomførelse blev kommandanterne ved samtlige befæstninger med undtagelse av Oscarsborg og Bergen berøvet sine fastlønnede adjutanter.

Begrundelsen herfor var en sidestillen med infanteriets bataljonschefer, som fremtidig i fred kun skulde ha adjutanter under regimentsovelserne samt nogen dage før og efter samme.

Da der ved en infanteribataljon organisationsmæssig kun er ansat 4 fastlønnede premierløytnanter i distriktstjeneste, vil følgen herav være, at bataljonscheferne i de fleste tilfælde beordrer en ulønnet sekondløytnant til bataljonsadjutant for ikke at berøve et av kompanierne dets fastlønnede premierløytnant.

En generell sammenligning mellem infanteriets bataljonschefer og fæstningsartilleriets kommandanter er imidlertid ganske uholdbar, idet disse fæstninger er selvstendig administrerte avdelinger, omfattende foruten et meget betydelig personel, et kostbart teknisk materiel paa artilleriets, minevæsenets, bygnings- og ingeniørvæsenets samt signalvæsenets omraade.

Skal der drages nogen sammenligning med forholdene inden infanteriet, maa disse fæstninger ialfald sidestilles med selvstendige bataljoner, som samtlige nu har fastlønnede officerer i disse stillinger.

Det er klart, at arbeidsmengden for disse fæstningskommandanter maa bli meget betydelig. Arbeidsmengden for kommandanterne er end yderligere øket ved den av Stortinget i 1914 foretagne opprettelse av garnisonsavdelinger, som er inde til tjeneste aaret rundt. Skal en kommandant ikke -- til fortrængsel for sine viktigere gjøremaal -- overbebyrdes med adjutantarbeide, anser departementet det for absolut nødvendig, at garnisonerende premierløytnanter som adjutanter ansættes ved forannævnte 3 befæstninger.

Departementet er under de nuværende forhold yderligere blit bestyrket i nødvendigheten av forannævnte ansættelser.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Den aarlige merutgift vil beløpe sig til kr. 6 540,00 (nemlig 3 à kr. 2 180,00), avrundet til kr. 6 600,00.

(3). Oprettelse av en garnisonerende stabsofficersstilling ved Bergens befæstninger).

Siden nuværende oberstløjtnant F. K. Parr ved kgl. resolution av 25de mai 1904 blev forsat som chef for den dengang nyoprettendes fæstningsbataljon ved de nuværende Kristiansands befæstninger og kommandant paa samme har der ved Bergens befæstninger kun været ansat én stabsofficer, som foruten at være bataljonschef tillike er fæstningens kommandant.

Dette kan ikke ansees for en betryggende ordning for et av de i forsvarshenseender vigtigste avsnit av vort land.

Ved kgl. resolution av 27de november 1914 blev for at raade bod herpaa major E. J. Ørstad beordret til indtil videre at gjøre tjeneste ved Bergens befæstninger.

I den til grund for nævnte kgl. resolution liggende indstilling om disse forhold er bl. a. anført:

«Betragter man de nyere Bergens befæstninger med sine mange avsnit, vanskelige forbindelse og utsatte beliggenhet, er det klart, at den overordnede ledelse i krigstilfælde vil være meget vanskelig.

Det har ogsaa vist sig nu, at kommandanten ikke har kunnet overkomme alt det ham paaliggende arbeide med inspektioner, øvelser og administration, hvorfor det har vist sig nødvendig til assistanse for kommandanten at tilbeordre en stabsofficer av feltartilleriet.

Naar en saadan foranstaltning har været nødvendig under opsætningen av et nøytralitetsvern — altsaa uten at riket er indviklet i krig — maa det være indlysende, at man i krigstilfælde ikke kan klare sig med mindre end 2 stabsofficerer ved befæstningerne.

Den nu etablerte ordning med tilbeordring av en stabsofficer av feltartilleriet er selvfølgelig kun en rent midlertidig nødsforanstaltning og er ikke holdbar i længden, allerminst om krig skulde bli os paaført.

Departementet finder det derfor ikke forsvarelig yderligere at utsætte med etablering av en ordning, der ansees betryggende.

Man vil derfor foreslaa, at der allerede nu beordres en stabsofficer av fæstningsartilleriet til ved Bergens befæstninger, hvis tjenestevirksomhet — til assistance for kom-

mandanten — nærmere blir at fastsætte av departementet efter vedkommende militære myndigheters forslag.

Den etablerte ordning vil da senere bli forelagt Stortinget til endelig vedtagelse.»

Der henvises forøvrig til kommandantens utførlige redegjørelse av 2den december 1914.

I henhold til det anførte finder departementet at maatte foreslaa opført kr. 4 800,00 aarlig til ansættelse av en garnisonerende stabsofficer ved Bergens befæstninger.

(4). Fast baatmand ved Bergens befæstninger.

Befæstningernes dampbaad d/s «Gravdal» gaar i fast rute mellem befæstningerne og Bergen fra kl. 6 formiddag til kl. 8 aften, hvortil kommer ekstraturer.

Der er nu kun ansat 1 fast dampbaatsfører. Som reservebaatfører og avløser for denne er det imidlertid nødvendig at ha en baatmand med certifikat som fører, idet der ikke er adgang til at hjelpe sig med turvis beordring av garnisonsavdelingens folk.

Man har hittil greiet sig med leiet assistanse, og utgiften hertil har været dækket av besparelser ved vakanser ved vaabnets underofficersskole paa befæstningerne. Da denne skole imidlertid nu er nedlagt, finder departementet det nødvendig at opføre bevilgning til en fast baatmand.

Der henvises forøvrig til det blandt de utrykte bilag medfølgende budgetforslag fra fæstningsartilleriet for kommende budgettermin side 16 og 17.

I henhold til foranstaaende har departementet opført løn til fast baatmand ved Bergens befæstninger med kr. 1 314,00 — avrundet til kr. 1 300,00 — aarlig.

(5). Teknisk haandverker ved Sarpsborg befæstninger.

1ste brigade har i skrivelse av 24de juli 1914 oversendt til departementet skrivelse fra kommandanten paa Sarpsborg befæstninger av 26de juni næst før — begge følger som utrykt bilag — om ansættelse av en teknisk haandverker ved Sarpsborg befæstninger.

Til vedlikehold og tilsyn av det tekniske materiel ved nævnte befæstninger har disse nu ingen fast ansat funktionær.

For artillerimateriellets vedkommende benyttes den ved 6te fæstningsbataljon ansatte vaabensmed fælles med Kongsvinger fæstning. Det er imidlertid let at forstaa, at dette er en kostbar og uholdbar ordning.

For signalmateriellet er forutsat indbeordret en signalunderofficer en à to maaneder efter vaabenøvelsernes slutning. Denne ordning bevirker, at materiellet vinteren igjennem maa ligge indmagasinert, hvilket selvfølgelig er uheldig for mobilisering, likesom det foraarsaker unødig slitage. Arbeidshjælpen er derhos baade vanskelig at faa tak i og kostbar.

I skrivelse av 15de august 1914 til 1ste brigade fandt departementet at maatte samtykke i, at der midlertidig ansattes en teknisk haandverker paa de av kommandanten foreslaaede vilkaar.

Fæstningsartilleriet har i sit budgetforslag for kommende budgettermin optat kommandantens forslag om teknisk haandverker, side 24, og departementet optar forslaget til endelig vedtagelse.

I tilfælde av at forslaget vinder bifald, vil et opsynsmandstillæg paa kr. 360,00 kunne inddrages, likesom det antages at kunne indspares ca. kr. 200,00 paa bevilgning til indbeordring av befal utenfor vaabenøvelserne. Endvidere vil der paa skysskontoen indspares noget, uten at man dog herfor finder at kunne opføre noget bestemt beløp. Den aarlige merutgift kr. 900,00 vil fremgaa av vedliggende bilag.

(6.) Kommandantstillæg for kommandanterne paa Agdenes, Kristiansands og Tønsberg befæstninger.

Ved overgangen til den nye hærordning blev for fæstningsartilleriets vedkommende lønnen for en flerhet av kommandantstillingerne formindsket, idet det vanlige kommandantstillæg, kr. 800,00 aarlig, besluttedes inddradd, uten at grundlønnen i tilsvarende grad bedredes. Samtidig blev stillingerne forandret til garnisonerende og med bopælspligt paa eller ved vedkommende fæstning. Her er senere underbefalsskolerne sløifet og garnisons-

avdelinger opprettet istedenfor, hvorved adgangen til noget bierhverv som lærer ved skolerne er bortfalt.

Arbeidsmengden ved disse befæstninger er ogsaa i stadig stigende, og vil enhver som er kjendt med forholdene vite, at der er en betydelig forskjell paa en fæstningskommandants ansvar og arbeide sammenlignet med de andre vaabens bataljonschefer. Utenfor administration av personel og vanlig kontorarbeide har nemlig disse chefer et betydelig og mangeartet materiel at ta vare paa, hvilket yderligere kræver et betydelig administrativt arbeide. Som forholdene nu er, vil det som regel være forbundet med et økonomisk offer at overta disse stillinger for vaabnets ældre kapteiner, hvad der selvsagt maa ansees for at være meget uheldig.

Departementet finder derfor at maatte foreslaa, at det tidligere sløifede kommandantstillæg atter bevilges for de 3 uheldigst stillede kommandanters vedkommende, nemlig ved Tønsberg, Kristiansand og Agdenes befæstninger.

Den samlede aarlige merutgift vil andra til kr. 2 400,00 (3 tillæg à kr. 800,00).

(7.) Furers og kommandersersjants grad for vaabensmedene ved fæstningsartilleriet efter 8 og 12 aars tjeneste.

Fæstningsartilleriet har i sit budgetforslag for kommende budgettermin side 17 og fig. — medfølger som utrykt bilag — gjentat og nærmere redegjort for grundene til en bedring av vaabensmedenes kaar.

Departementet er enig i det av vaabnet her anførte, idet man særlig vil peke paa, at feltartilleriets vaabensmede og hærens bøsse- makere — altsaa ogsaa fæstningsartilleriets bøsse- makere, med hvem sammenligningen ligger nær — samtlige har kommandersersjants grad.

Vaabensmedene i fæstningsartilleriet er omtrent den eneste kategori av militære befalingsmænd, som ikke i sit arbeide og sin tjeneste kan siges at ansføres ved utsigten til avancement. Departementet vil derfor opta fæstningsartilleriets forslag om at vaabensmedene aapnes adgang til at avancere til furerer

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

og kommandersersjanter efter henholdsvis 8 og 12 aars tjeneste, forsaavidt de maatte findes skikket hertil.

Den samlede merutgift for kommende budgettermin vil andra til kr. 1 172,00 (jfr. fæstningsartilleriets budgetforslag).

Vaabnet har i alt 8 vaabensmede, hvorav 5 garnisonerende og 3 i distriktstjeneste.

(8). Signalkonsulentens organisationsmessige stilling.

I skrivelse fra fæstningsartilleriet av 10de december 1914 har fæstningsartilleriet nærmere redegjort for den ved vaabenstaben tjenstgjørende signalkonsulents organisationsmessige stilling.

Som det fremgaar herav tjenstgjør vedkommende som vaabenchefens signalkonsulent i Kristiania, samtidig som han er chef for Oscarsborgs fæstnings signalavdeling, med andre ord bevogtningschef for fæstningen. Dette forhold karakteriserer vaabnet i nævnte skrivelse som ganske uholdbart. Departementet maa ogsaa for sit vedkommende helt ut slutte sig til denne uttalelse.

Idet departementet forøvrig henviser til fæstningsartilleriets forannævnte skrivelse — medfølger som utrykt bilag — finder departementet at maatte slutte sig til vaabnets principale forslag og vil i henhold hertil foreslaa:

1. At der ved fæstningsartilleriets vaabenstab opføres en garnisonerende stabsofficer eller kaptein som teknisk konsulent for generalinspektøren i saker vedkommende signalvæsenet.
2. Chefen for signalavdelingen paa Oscarsborg med Svelvik opføres fremtidig som garnisonerende kaptein.
3. Der opprettes en premierløytnantsstilling i distriktstjeneste ved nævnte signalavdeling.

Den samlede aarlige utgift hermed blir kr. 10 420,00.

Den nuværende ordning koster kr. 9 480,00, se den trykte spesifikasjon.

Endelig aarlig merutgift kr. 940,00.

Da den foreslaede nye løytnantsstilling ved signalavdelingen foreløbig ikke vil kunne besettes uten tilsvarende besparelse paa andet

hold inden vaabnet, vil der for kommende budgettermin ingen merutgift bevirkes ved den foreslaede ordning.

Der vil endvidere bli en merutgift av kr. 500,00 som en følge av forslagene om en ny garnisonerende stabsofficer paa Bergens befæstninger, 3 nye adjutanter ved Tønsberg, Kristiansands og Agdenes befæstninger, 1 teknisk haandverkerunderofficer ved Sarpsborg befæstninger samt Værdalens befæstningers overføring fra feltartilleriet til fæstningsartilleriet med den derav følgende nyopsætning av personel og avholdelse av vaabenøvelser paa Værdalens befæstninger.

Ovennevante beløp er imidlertid ikke særskilt opført i nærværende proposition, idet beløpet antages at kunne utredes av det under kap. 3, titel 20 i budgetforslaget for kommende termin opførte beløp til fæstningsartilleriets linjesamlinger.

d. Teknisk undervisningsmateriel til fæstningsartilleriets undervisningsanstalter.

(Kr. 25 000,00).

I overensstemmelse med stortingsproposition nr. 135 for 1913, side 50 og 55 om ny plan for fæstningsartilleriets underofficersskole er til teknisk undervisningsmateriel og anlæg av teknisk laboratorium som første bevilgning opført kr. 25 000,00.

Som det av nævnte stortingsproposition vil fremgaa er de samlede utgifter for nævnte øiemed — kr. 45 300,00 — forutsat fordelt paa to terminer, nemlig kr. 25 000,00 som opføres for terminen 1915—1916 og kr. 20 300,00 som forutsættes opført for 1916—1917.

e. Brisantammunition.

(Kr. 250 000,00).

I st. prp. nr. 120 for 1914, side 65—67 — hvortil henvises — har departementet nærmere redegjort for nødvendigheten av at hæve fæstningsskytsets kampverdi ved ind-

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

førelse av brisantammunition — dels ved nyanskaffelser og dels ved omlaborering av ældre projektiler.

Iberegnet den i 1914 givne bevilgning av kr. 250 000,00 (jfr. ovennævnte st. prp.) er der hittil ialt bevilget kr. 575 000,00 til brisantammunition for fæstningsartilleriet.

Herav er ca. kr. 200 000,00 disponert til de i nævnte proposition omhandlede nyanskaffelser, mens resten ca. kr. 375 000,00 er disponert til «omlaborering».

Den samlede utgift til nyanskaffelser og omlaborering av ammunition for nuværende kyst- og landbefæstninger blev i st. prp. nr. 120, 1914, anført til kr. 1 500 000,00.

Der gjenstaar saaledes at bevilge kr. 925 000,00.

Herav foreslaar departementet under hensyntagen til hvad man kan paaregne utført i kommende budgettermin, kr. 250 000,00 bevilget under nærværende titel til fortsat omlaborering.

f. Minegranater.

(Kr. 18 000,00).

Under henvisning til hvad herom er uttalt under titel 8, ingeniørvaabnet, opføres til minegranater for fæstningsartilleriet kr. 18 000,00.

Titel 10. Intendanturen.

Kr. 1 650 000,00.

a) Beklædning.

(Kr. 1 000 000,00).

Departementet henviser til, hvad der i generalintendantens budgetforslag for kommende termin er anført om manglerne i hærens beholdninger av beklædning og utrustning. Likeledes henvises til (den hemmelige) st. prp. nr. 120, 1914, side 68, hvori redegjøres for grunden til disse mangler.

Til suppleringsav mobiliseringsbeholdningerne av beklædning er der for indeværende termin bevilget paa det ordinære budget (jfr. st. prp. nr. 1, hovedpost XI A 1914, kap. 4, titel 5) kr. 50 000,00 og paa det ekstraordinære budget (jfr. ovennævnte st. prp. nr. 120, 1914, «Om ekstraordinære be-

vilgninger til forsvaret», titel 9 samt indst. LIV, 1914) kr. 355 000,00¹⁾, altsaa ialt kr. 405 000,00.

Med hensyn til, hvad der endnu gjenstaar av mangler, henvises til den som trykt bilag medfølgende oversigt over manglende beklædning og utrustning.

Som det fremgaar av denne oversigt, vil der til en fuldstændig komplettering av beklædningsbeholdningerne — vinterutstyr heri ikke medregnet — for samtlige linje- og landvernsavdelinger kræves en bevilgning paa kr. 3 300 000,00. Herav foreslaar altsaa departementet bevilget (ekstraordinært) for kommende termin kr. 1 000 000,00, hvilket beløp tillagt øvrige disponible midler antages tilstrækkelig for oparbeidelse av, hvad der overhodet kan overkommes i heromhandlede tidsrum.

b) Utrustning.

(Kr. 600 000,00).

For indeværende termin er til suppleringsav mobiliseringsbeholdningerne av utrustning bevilget paa det ordinære budget (jfr. st. prp. nr. 1, hovedpost XI A, 1914, kap. 4, titel 6) kr. 55 000,00 og paa det ekstraordinære budget (jfr. st. prp. nr. 120, 1914, titel 9) kr. 345 000,00, altsaa ialt kr. 400 000,00.

Med hensyn til, hvad der endnu gjenstaar av mangler, henvises til den under det foregaaende avsnit omhandlede, som trykt bilag medfølgende oversigt over mangler.

Som det fremgaar av denne oversigt, vil der til en fuldstændig komplettering av beholdningerne for utrustningens vedkommende kræves kr. 1 200 000,00. Herav foreslaar altsaa departementet for kommende termin (ekstraordinært) bevilget kr. 600 000,00.

c) Suppleringsav beholdningerne av leirfornødenheter.

(Kr. 50 000,00).

For indeværende termin er hertil ekstraordinært bevilget kr. 50 000,00 (kfr. st. prp. nr. 1, hovedpost XI A, 1914, kap. 4 titel 8).

¹⁾ Der blev i nævnte ekstraordinære proposition til beklædning og utrustning for hæren bevilget ialt kr. 700 000,00, som er fordelt med kr. 355 000,00 til beklædning og kr. 345 000 til utrustning.

Under henvisning til, hvad der i general-intendantens budgetforslag er anført om manglerne i intendanturens beholdninger av leir-materiel, foreslaaes for kommende termin (ekstraordinært) bevilget kr. 50 000,00.

Titel 11. Sanitetet.

Kr. 144 200,00.

a. Personal: Fortsat ansættelse av militære læger med 30 dages aarlig tjeneste.

(Kr. 4 200,00.)

Departementet redegjorde i sit budgetforslag for indeværende budgettermin, st. pr. nr. 1, hovedpost XI A, side 40 o. flg., for sanitetschefens forslag om ansættelse av 29 militære læger med 30 dages aarlig tjeneste.

I overensstemmelse med departementets forslag blev bevilgning git til antagelse paa prøve av 15 av disse militære læger (jfr. militærkomiteens indst. S. X for 1914, side 19) som departementet har ansat fra 1ste januar 1915 at regne.

Under henvisning til departementets uttalelse i nævnte budgetforelæg foreslaaes nu tilsvarende bevilgning git til de resterende 14 militære læger.

Da de tænkes ansat fra 1ste januar 1916, vil deres løn kun for et halvt aar komme til merutgift i kommende budgettermin, hvorfor departementet opfører som lønninger for disse læger:

14 à kr. 300,00 kr. 4 200,00.

Der vil derhos til indbeordring av disse læger under vaabenøvelserne medgaa:

420 dage à kr. 20,00 kr. 8 400,00.

Samtidig vil indspares, hvad indbeordring av et tilsvarende antal fastlønnede sanitets-officerer vil beløpe sig til i samme tid nemlig:

420 dage à kr. 2,00 kr. 840,00.

Den virkelige merutgift under kap. 3 vil saaledes andra til kr. 7 560,00.

Dette beløp er imidlertid ikke medtat her, da disse læger, som er forutsat ansat fra

1ste januar 1916, først vil delta i vaabenøvelserne i 1916 og utgifterne hermed opføres paa budgettet for 1916—17.

Paa grund av de mange vakanser i fastlønnede sanitetsofficersstillinger — fra 1ste januar 1915 er samtlige i fastlønnet stilling beordrede ulønnede sanitetsløytnanter fratrudd — har sanitetschefen i skrivelse til departementet av 1ste og 8de december 1914 anmodet om bemyndigelse til for de ved nævnte vakanser indsparte beløp at ansætte ialt 17 militære læger med 30 dages aarlig tjenestepligt, to av disse forutsattes imidlertid at skulle tjenstgjøre henholdsvis i garnisonerende sanitetsofficersstilling i Kristiansand og som indbeordret til sanitetschefens stab.

I skrivelse til sanitetschefen av 30te december 1914 samtykket departementet i, at sanitetschefen midlertidig kunde engagere nævnte antal militære læger paa vanlige vilkaar, idet anførtes, at den samlede godtgjørelse for de to som blev at ansætte i garnisonerende stilling, fastsattes som for garnisonerende fastlønnede sanitetspremierløytnanter bestemt, nemlig kr. 1 900,00 aarlig.

Saaavel den faste aarsløn som tillægget under vaabenøvelserne vil kunne utredes av de indsparte gager.

b. Sanitetsmateriel.

(Kr. 140 000,00.)

Foranlediget ved krav fra sanitetschefen paa sanitetsmateriel utover, hvad der blir anskaffet for de for indeværende termin ekstraordinært bevilgede kr. 100 000,00 (jfr. indst. S. LIV, 1914) har departementet indhentet kommanderende general og generalstabens uttalelser om hvad der under hensyn til foreliggende krav paa andre omraader antages nødvendig at anskaffe under de nuværende forhold.

Efter konferanse med sanitetschefen anser generalstaben det uomgjængelig nødvendig, at der anskaffes snarest mulig materiel for:

1. 9 fæstningslasareter. 3½ evakuationslasaret og 2 sanitetstog (tilsammen 4

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

transportavdelinger) og desuten for 2 sykehuser (ved Kristianssand og Bergen) til et samlet beløp av kr. 156 800,00.

2. Materiel for kr. 22 000,00 til de marsjerende avdelinger, hvorav for kr. 17 400,00 til landvernet, det resterende beløp til linjen i tilknytning til allerede givne bevilgning av kr. 100 000,00.
3. Kr. 10 000,00 til komplettering av forbinderisaker og rekvisiter til forbinderivogner.

Disse 3 beløp, tilsammen kr. 188 800,00, foreslaaes av generalstaben avrundet til kr. 200 000,00.

Kommanderende general har erklært sig enig i hvad generalstaben har anført.

Paa foranledning av departementet har sanitetschefen i skrivelse av 28de december 1914, der vedligger som utrykt bilag, nærmere gjort rede for anskaffelserne. Sanitetschefen beregner her utgifterne til ca. kr. 217 000,00, hvorom man tillater sig at hen- vise til sanitetschefens redegjørelse.

Departementet slutter sig til de foreliggende uttalelser og anser det paakrævet at det ovenfor opførte sanitetsmateriel søkes tilveiebragt. Utgiften hermed anslaaes til kr. 200 000,00. Herav har man allerede ved skrivelse av 10de oktober 1914 bemyndiget sanitetschefen til at anvende kr. 60 000,00 til materiel, som det var paakrævet at sikre sig straks. Beløpet er av departementet bestemt utredet av den ekstraordinære bevilgning til nøitralitetsforanstaltninger.

I henhold til det anførte opføres her kr. 140 000,00.

Titel 12. Artilleriets tekniske fællesetat

Kr. 150 600,00.

a. Personal.

(Kr. 600,00).

Ved kanonkontrollen blev ved den nye hærordnings indførelse forutsat at skulle tjenstgjøre en garnisonerende og en indbeordret underofficer.

Generalfelttøimesteren har i skrivelse til Forsvarsdepartementet av 5te oktober 1914 gjentat sit tidligere forslag om, at begge de

ved kanonkontrollen tjenstgjørende underofficerer bør ansættes som garnisonerende. Det stedse større og mere omfattende arbeide ved kontoret bevirker nemlig, at den nuværende ordning med bortbeordring av en av underofficererne til vaabenøvelserne i den travleste tid er uholdbar. Hertil kommer, at merutgiften ved den foreslaaeede ordning og ved den nuværende kun vil dreie sig om ca. kr. 600,00. Der henvises forøvrig til generalfelttøimesterens ovennævnte skrivelse, der medfølger som utrykt bilag.

Departementet finder at maatte opta generalfelttøimesterens forslag og foreslaar derfor i henhold til foranstaaende, at der opføres ved kanonkontrollen 2 kommandersersjanter garnisonerende à kr. 1 728,00

kr. 3 256,00

istedenfor som nu 1 kommandersersjant garn. kr. 1 728,00

1 underofficer indbeordret à kr. 2,00

pr. dag 730,00

Tillæg à kr. 15,00

pr. maaned for

1 underofficer 180,00

« 2 638,00

Merutgiften blir saaledes kr. 618,00, som avrundes til kr. 600,00.

b. Raufoss patronfabrik.
Kraftanlæg.

(Kr. 80 000,00).

Det har gjentagne gange av Raufoss patronfabrik været fremholdt med tilslutning av generalfelttøimesteren, at man burde skaffe sig den nødvendige drivkraft for fabrikken ved utbygning av vandfaldene i Hunselven, der delvis tilhører staten.

Kraftbehovet er nu yderligere steget, idet driften av det i henhold til kgl. res. av 10de oktober 1914 under anlæg værende presseverk kræver 50 hk.

Saasnart dette presseverk er færdig i løpet av vaaren, vil det nuværende kraftanlæg være for litet, og man vil være henvist til at benytte den ved fabrikken monterte dieselmotor, der er forutsat at skulle tjene

som reservekraftmaskine i vandfattige tider og derfor ikke bør disponeres for normal drift.

Eftersom raoljen stiger i pris, vil drift ved hjælp av denne dieselmotor bli kostbarere, likesom eventuelle utvidelser vil falde langt dyrere og bli vanskeligere at utføre, end naar man har et kraftanlæg, der kan levere hvad der trænges av kraft, selv om driften i forholdenes medfør skulde bli betragtelig utvidet.

De nuværende krisetilstande har vist, at man fremtidig maa indrette sig mest mulig paa at kunne fabrikere alt mulig selv og gjøre sig uavhengig av utlandet.

Særlig er det da paakrævet, at selve drivkraften ved statens patronfabrik ikke er avhengig av tilførsel av utenlandsk brændsel.

Raufoss patronfabrik anfører i sit budgetforslag som en fordel ved anlegget, at derved samtidig kan etterkommes en henstilling fra arbeiderne om at skaffe dem elektrisk lys.

Som foran paapekt er imidlertid hovedhensigten med anlegget at skaffe drivkraft til nyanlæg paa Raufoss og samtidig hermed øke driftssikkerheten.

Angaaende beregningen over et saadant anlægs kostende henvises til Raufoss patronfabriks overslag, der følger som utrykt bilag til den ordinære budgetproposition.

Man foreslaar bevilget kr. 80 000,00.

c. Ut- og indskiftning av brandrør.

(Kr. 70 000,00).

Departementet opfører:

1. Utskiftning av kort brændende rør i granatkardætsker for midlere skyts (10,5 -- 12 cm. kanoner) ved landfæstningerne og kystfæstningerne . . . kr. 55 700,00
2. Indskiftning av de herved ledigblevne 19 sek. rør i 8,4 cm. granatkardætsker . . . « 14 800,00

kr. 70 500,00,

som avrundes til kr. 70 000,00.

Ad 1. Av fæstningsartilleriets ammunitionsbeholdning for det midlere skyts er ca. 5 600 projektiler forsynet med 15 og 19 sekunders brandrør, der ikke har tilstrækkelig lang brændetid i forhold til kanonens rækkevidde.

Følgen av dette er, at disse projektiler ikke kan benyttes netop paa de avstande, hvor en nedkjæmpelse av angriperen efter de senere aars utvikling paa artilleriets omraade som regel maa foregaa.

Fæstningsartilleriet har derfor foreslaat, at de heromhandlede projektiler utstyres med langtrækkende 30--40 sek. rør, saa kanonerne kan utnyttes til sin maksimumsskudvidde.

Departementet anser foranstaltningen paakrævet og opfører hertil overensstemmende med et av generalfelttøimesteren avgit overslag kr. 55 700,00.

Ad 2. De ovennævnte fra det midlere skyts utskiftede 19 sek. rør (ca. 4 000 stk.) er imidlertid fuldt brukbare for kanoner med kortere skudvidde som de 8,4 cm. kanoner, der er tildelt vort fæstningsartilleri og feltartilleriets landvern.

Disse 8,4 cm. kanoners ammunition er for størstedelen forsynt med 15 sek. ældre brandrør, hvis brændevide er for kort i forhold til skytsets rækkevidde, og som derhos er betydelig mindre sikkert virkende end de nyere 19 sek. rør.

Saaavel felt- som fæstningsartilleriet har derfor foreslaat det 15 sek. ældre rør i de 8,4 cm. granatkardætsker utskiftet med det nyere 19 sek. rør.

Departementet er enig i ønskeligheten av denne foranstaltning og opfører hertil ved nærværende anledning overensstemmende med et av generalfelttøimesteren avgit forslag kr. 14 800,00, hvorved man vil faa utnyttet de ledigblivende 19 sek. rør fra fæstningsartilleriets midlere skyts (jfr. ovenfor) for det 8,4 cm. skyts. Samtidig med indskiftning av det nye rør er projektilernes sprængladninger, som er adskillige aar gamle, forutsat revidert.

I st. prp. nr. 120, 1914 om ekstraordinære bevilgninger til forsvaret var der under titel 12. mitraljøser med tilbehør for hæren, bl. a. foreslaat, at kr. 35 000,00, der var optjent som overskud paa privatarbeide, og som var avsat for at anvendes til et presseverk paa Kongsberg, maatte bli at anvende til opprettelse av en

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

mitraljøsavdeling (verksted) sammesteds, idet spørsmålet om presseverk ved vaabenfabrikken var kommet i en anden stilling.

Omkostningerne ved anlæg av et saadant mitraljøsverksted var beregnet til kr. 90 000,00, hvorav kr. 15 000,00 var forutsat dækket av vaabenfabrikkens driftsbevilgning, kr. 35 000,00 av det avsatte overskud, mens kr. 40 000,00 var opført som særskilt bevilgning (jfr. ovennævnte prp. side 87—88). Ved sakens behandling i Stortinget bifaldtes den kgl. prp.; men bemyndigelsen til at anvende de kr. 35 000,00 kom ikke med i konklusionen og fik saaledes ikke Stortingets formelle stadfæstelse.

Man tillater sig derfor at anholde om bemyndigelse til at anvende ovennævnte kr. 35 000,00 til oprettelse av mitraljøsavdeling paa Kongsberg overensstemmende med forutsetningen for den av Stortinget i 1914 givne bevilgning til mitraljøser for hæren.

Titel 13. Flyvevæsenet.

Kr. 111 700,00.

a. Personel.

(Kr. 11 700,00).

I den ordinære budgetproposition (kap. 1 tit. 28 og kap. 3 tit. 27) er opført avlønning og tillæg for det personel som er stadig eller fast knyttet til flyvevæsenet samt det personel som skal utdannes i kommende termin.

Departementet opfører under nærværende titel:

a) Regnskapsfører og bokholder ved den tekniske afdeling	kr. 1 800,00
b) Flyvertillæg à kr. 900,00 og indkommanderingstillæg à kr. 1 200,00 for de 3 i 1914—1915 utdannede flyvere	« 6 300,00
c) Flyvertillæg for de 3 utdannede observatører i 20 dage à kr. 10,00	« 600,00
d) 2 mekanikere à kr. 1 500,00	« 3 000,00

Sum kr. 11 700,00.

ad a. I departementets forslag til organisation for flyvevæsenet (st.prp. nr. 147, 1913) var overensstemmende med de militære autoriteters anbefaling optat 1 bokholder (som ved

Raufoss og Kongsberg) under den tekniske afdelings stab (jfr. side 24). Av budgetmæssige hensyn fandt man imidlertid ikke at kunne opføre avlønning for en saadan funktionær allerede i 1913.

Den tekniske afdeling har i senere budgetforslag stadig sterkere fremholdt kravet om ansættelse av en regnskapsfører og materialforvalter (bokholder).

Av hensyn til den stadige utvidelse av den tekniske afdelings arbeider, hjemmefabrikation av aeroplaner m. v. (jfr. nedenfor litra b) samt forestaaende opførelse av aeroplanfabrik etc. finder departementet, at man ikke kan undgaa længere at ansætte en regnskapsfører og materialforvalter ved flyvevæsenets tekniske afdeling,

Overensstemmende med avlønnen for bokholderne ved Raufoss og Kongsberg fabrikker opføres kr. 1 800,00.

ad b. I indeværende termin utdannes 3 flyvere, der ved antagelsen er tilpligtet at tjenstgjøre ved flyvevæsenet indtil 5 aar efter de til enhver tid gjældende betingelser. For disse opføres samme indkommanderingstillæg, kr. 1 200,00 som for de utdannede, garniserende flyvere (jfr. kap. 1 tit. 28 i den ordinære budgetproposition).

Derimot opføres for heromhandlede flyvere kun kr. 900,00 i flyvertillæg, da disse flyvere ikke vil være i aktiv flyvertjeneste hele aaret rundt.

ad c. Til de i indeværende termin utdannede observatører, der maa gives vedvarende træning, opføres tilsammen kr. 600,00, regnet efter 3 flyvere à kr. 10 pr. dag i 20 flyvedage.

ad d. I indeværende termin er under utdanning de 2 mekanikerlærlinger hvortil der paa det ordinære budget kap. 1. tit. 28 er git bevilgning.

Saaframt disse ved lærlingetidens utløp avlægger en tilfredsstillende prøve vil de overensstemmende med betingelserne ved antagelsen som lærlinger bli ansat som fastlønnede mekanikere med avlønning hver kr. 1 500,00 pr. aar.

Under nærværende post opføres derfor kr. 3 000,00.

Det bemerkes at departementet har under overveielse spørsmålet om at ansætte verne-

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

pligtige (ulønnede) mekanikere ved flyvevæsenet utover hvad der i indeværende termin er bevilget og for kommende termin foreslaat av fastlønnede mekanikere.

Endvidere er det departementets agt saasnart omstændighetene tilsteder det at opta til behandling spørsmaalet om en fast organisation av hærens flyvevæsen samt fremlægge forslag herom om mulig for næste Storting.

b. Materiel.

(Kr. 100 000,00).

Forinden departementet gaar over til at behandle de særskilte poster under nærværende litra, skal man gi en kort oversigt over havendes personel, materiel og bebyggelse m. v. ved flyvevæsenet samt hvad der er foreslaat til dette i nærværende proposition og paa det ordinære budget for kommende termin etc.

1. Personel.

Der haves ved:

a. Den taktiske afdeling:

- 5 utdannede flyvere (inklusive chefen og ul. premierløjtnant Tryggve Gran, der blev ansat ved begyndelsen av krisen).
- 2 utdannede observatører.
- 2 indbeordrede underofficerer til tjeneste ved administrationen og øvelserne (den ene utdannes samtidig som flyver).
- 15 menige utdannet sommeren 1914.
- 15 menige under utdanning.

b. Den tekniske afdeling:

- 1 utdannet flyver (chef).
- 1 civilingeniør, midlertidig assistent (utdannet flyversoldat).
- 1 chefmekaniker.
- 3 mekanikere, fastlønnet.
- 1 do. vpl.
- 2 mekanikerlæringer.
- 4 civile arbeidere.

Av nyt personel er under nærværende titel litra a samt under kap. 3 tit. 27 i den ordinære proposition foreslaat antat for kommende termin:

- 3 nye flyverelever (aeroplanførere).
- 3 nye observatørelever.

2 mekanikere (mekanikerlæringer i aar).

1 regnskapsfører og materialforvalter (bokholder).

Der er derhos opført lønning som før for 2 mekanikerlæringer.

2. Materiel.

Der haves:

a. Nordenfjelds (Værnes).

1 aeroplan (skjænket av direktør Blakstad).

b. Søndenfjelds (Kjeller).

4 aeroplaner i brukbar stand (inklusive det fra Tryggve Gran indkjøpte monoplan samt det av Roald Amundsen skjænkede aeroplan, der midlertidig er utlaant til marinen).

4 apparater er under bygning — 2 for privat indkomne midler (nemlig fra skibsreder Fred. Olsen og fra Drammens kreds av Norges forsvarsforening), 1 for bevilgningen under kap. 7, tit. 16 for indeværende termin og 1 for midler, som er stillet til disposition ved kgl. res. av 10de oktober 1914 av bevilgningen til nøytralitetsvernet.

Ved nævnte resolution blev der stillet til disposition midler for anskaffelse (hjemmebygning) av ialt 3 nye apparater, hvorfor der foruten det ene ovennævnte ogsaa er truffet forberedelse til bygning av de to andre.

Endelig har man mottat som gave ved ingeniør E. B. Næss kr. 3 000,00, indsamlet blandt personalet ved Norsk Hydro, til paabegyndelse av et aeroplan, hvortil fornødent beløp for apparatets fullførelse opføres nedenfor.

Endvidere haves:

- 2 automobiler.
- 1 do. , midlertidig stillet til disposition av direktør Blakstad.
- 1 motorcykel.
- 3 almindelige sykler.

Diverse reserve- og verktøimateriel.

I den ordinære budgetproposition for kommende termin — kap. 7, tit. 16 — er opført:

- 1. Til anskaffelse av endel instrumenter, kikkerter og øvrig krigsutstyr som tiltrænges til nyanskaffendes aeroplaner kr. 3 000,00.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

2. Den tekniske etat har foreslaaet kr. 20 000,00 til paabegyndelse av opsætning av reparationsparker for flyvevæsenet. Likeledes har den taktiske avdeling med tilslutning av 2den brigade opført kr. 31 000,00 til parkmateriel for 2 flyvegrupper (hvorunder endel reparationsmateriel). Departementet er enig i, at saadanne anordninger (opsætninger) i en nær fremtid ogsaa vil bli en nødvendighet hos os for transport og for at kunne foreta større reparationer, naar aeroplanerne er i bruk (øvelser m. v.) langt fra centralstationen.

Man har imidlertid væsentlig av budgetmæssige grunde ikke kunnet opta forslaget i sin helhet, men har opført til diverse verktøi i heromhandlede øiemed kr. 5 000,00.

3. Til fortsat anskaffelse av aeroplanter (3 stk.) — der er paakrævet til underbringelse, naar aeroplanerne er fjernet fra sin station til øvelse eller lignende — kr. 5 000,00.

3. Bebyggelse m. v.

Der haves:

a. Nordenfjelds (Værnes):

1 flyveskur for det derværende aeroplan.

b. Søndenfjelds (Kjeller):

1 flyveskur for 2 aeroplaner med tilbygget automobilstald.

1 flyveskur for 2 aeroplaner samt

1 vakthus er under opførelse.

1 benzinlagerhus opført av Østlandske petroleumskompani hvormed haves kontrakt om leveranse av benzin.

1 vedskur.

1 benzinbod.

1 smie.

1 aeroplanfelt (samt 2 under anskaffelse).

c. Vestenfjelds (Jæderen):

1 provisorisk flyveskur gjenstaar efter den ved krisens begyndelse oprettede flyvestation, der senere er inddradd. Materiellet er overført til Kjeller og indgaar i det under punkt 2 omhandlede materiel.

I den ordinære budgetproposition for kommende termin — kap. 7, tit. 16 — er opført forslag om bevilgning til:

1. Flyveskur paa Kjeller kr. 25 000,00.

Paa Kjeller haves flyveskur for 2 aeroplaner. Desuten er under opførelse et nyt flyveskur til 2 aeroplaner for beløp som indspares ved at det paa det ordinære budget kap. 7, tit. 16 for indeværende termin bevilgede aeroplan bygges hjemme (jfr. ovenfor).

Det under samme kap. og tit. bevilgede og herved frigjorte beløp — kr. 12 000,00 — til flyveskur er disponert til paabegyndelse av et etablissement for hjemmefabrikation av aeroplaner (aeroplanfabrik) — se nedenfor.

I kommende termin vil det imidlertid bli uomgjængelig nødvendig at kunne disponere underbringelse (hangar) for mindst det dobbelte antal aeroplaner paa Kjeller (til apparater som haves eller hvortil bevilgning allerede er git) samt yderligere 1 à 2 aeroplaner Nordenfjelds. Departementet har derfor opført kr. 25 000,00 til flyveskur for til sammen 6 apparater, idet bemerkes at det av hensyn til vedlikehold, eftersyn og krigsberedskap er helt utilraadelig at opbevare noget apparat i demonteret tilstand.

2. Barakke paa Kjeller . . . kr. 12 000,00

Hittil har personellet paa Kjeller været henvist til at bo i leiet kvarter. Denne ordning viser sig at være meget uheldig, idet de kvarterer, som i det heletat kan leies, ligger langt fra øvelsespladsen, hvorved en hel del av øvelsestiden gaar med til marsjer frem og tilbake til kvarteret. Endvidere er de kvarterum, som man har kunnet opdrive, av den beskaffenhet at de selv med endel utbedringsarbeider er særdeles litet egnet for vinterophold. Ordningen med leiet kvarter vil desuten i længden falde kostbar og tjenstlig uheldig.

Ifølge indkomne opplysninger er endvidere de nuværende kvartererverter uvillige til at fortsætte utleie for et længere tidsrum, og snart kommer da det tidspunkt, da man staar omtrent blottet for underbringelsesrum for personellet i rimelig nærhet av flyvepladsen.

Naar det som i dette tilfælde er tale om underbringelse hele aaret rundt (ogsaa for vinteren) har man ingen anden utvei end efter haanden at opføre fornødne barakker m. v. for indkvartering av personellet.

Dette vil i enhver henseende være det mest rationelle, og overensstemmende med indkomne budgetforslag og 2den brigades anbefaling har man opført kr. 12 000,00 til opførelse av en barakkebygning for mandskaper.

Under nærværende titel foreslaaes bevilgning til:

1. Teknisk etablissement (aeroplanfabrik) paa Kjeller — restbevilgning	kr. 42 000,00
2. Flyveskur paa Oscarsborg	« 25 000,00
3. 2 nye aeroplaner	« 27 000,00
4. Tilfældige udgifter	« 6 000,00

Sum kr. 100 000,00

ad 1. Den tekniske virksomhet paa Kjeller har hittil været installert i før nævnte flyveskur med automobilstald og har været av rent provisorisk art.

Den tekniske etat har nu indmeldt, at denne ordning ikke længere er forenelig med kravet om øket nybygning av aeroplaner og større reparationer av havendes materiel, hvorfor departementet har maattet gi den tekniske afdeling tilladelse til midlertidig at leie et verkstedslokale her i byen.

Flyvevæsenets tekniske afdeling og generalfelttøimesteren har i budgetforslaget sterkt fremholdt nødvendigheten av at etablere et teknisk etablissement (aeroplanverksted).

Generalfelttøimesteren opfører hertil:

a) Verkstedsbygning med monteringshal	kr. 48 000,00
b) Smie, støperi m. v.	« 3 200,00
c) Uthusbygning	« 1 500,00
d) Kloak og vand	« 3 000,00
e) Elektrisk lys og kraft	« 6 000,00
f) Maskiner	« 12 000,00

Sum kr. 73 700,00

eller avrundet kr. 74 000,00.

Departementet er enig i at man saa snart som mulig bør opføre et teknisk etablissement paa Kjeller for at kunne faa en helt ut rationel hjemmefabrikation av aeroplaner. Man bør paa dette omraade søke at gjøre sig

mest mulig uavhengig av utlandet, og det vil utvilsomt i lengden bli det mest økonomiske at bygge aeroplanerne hjemme, naar man har dertil egnede verksteder.

Et skritt fremover i denne retning er ogsaa at et herværende firma har paatat sig at lave flyvemotorer — efter model av den hos os benyttede og anerkjendte franske motor.

Departementet, der tiltrær generalfelttøimesterens forslag, har tænkt sig midlerne til omhandlede etablissement tilveiebragt paa følgende maate:

a) Det paa kap. 7, tit. 16 for indeværende termin bevilgede «flyveskur» har som ovenfor anført kunnet opføres for midler indsparet ved hjemmefabrikation av det under samme titel bevilgede aeroplan. Herved kan disponeres av bevilgningen under nævnte titel	kr. 12 000,00
b) Overensstemmende med departementets forslag i st. prp. nr. 120, 1914, (side 59) blev der bl. a. bevilget til opførelse av et snedkerverksted m. v.	« 10 000,00
c) Av midler som ved kgl. resolution av 10de oktober 1914 blev stillet til disposition for flyvevæsenet, er til omhandlede etablissement tænkt anvendt indtil	« 10 000,00
d) Restbevilgningen, der opføres under nærværende titel	« 42 000,00

Tilsammen kr. 74 000,00

Det bemerkes, at departementet paa grund av krisen har fundet at hjemmefabrikation av flyvemateriel bør paaskyndes mest mulig, da adgang til anskaffelse fra utlandet er omtrent ophørt eller ialfald meget indskrænket.

Av hensyn hertil har man ogsaa fundet det nødvendig at træffe dispositioner for paa-begyndelse av anlægget av det tekniske etablissement efter omhandlede plan.

ad 2. Før nævnte hydroaeroplaner, skjænket av Fred. Olsen og av Drammens kreds av Norges forsvarsforening, vil i en nær fremtid bli færdige og i henhold til de betingelser, som

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

er knyttet til disse gaver, vil apparaterne bli stationert ved Oscarsborg.

Til underbringelse av disse apparater utkræves et flyveskur, der overensstemmende med indkomne opplysninger opføres anslagsvis med kr. 25 000,00, idet der da i bygningen ogsaa forutsættes anordnet rum for opsynsmand, telefonstation m. v.

ad 3. I departementets forslag til opsætning av flyvevæsenet (jfr. st. prp. nr. 147, 1913, side 24 m. fl.) var opført:

Sønden fjelds

4 flyvegrupper (hvorav 2 grupper à 3 og 2 grupper à 2 flyvemaskiner samt 2 apparater i reserve).

Norden fjelds

2 flyvegrupper (hver à 2 flyvemaskiner samt 1 apparat i reserve).

I alt 17 flyvemaskiner hvortil kom efter forutsætningen 3 skoleapparater — tilsammen 20.

Iberegnet havendes, under bygning værende samt hittil bevilgede og forærede flyvemaskiner vil man faa tilsammen 10 (utenom de 2 apparater som stationeres ved Oscarsborg).

For i kommende termin at kunne opsætte indtil 3 grupper sønden-(østen-)fjelds og 1 gruppe nordenfjelds samt ha 2 à 3 apparater i reserve til erstatning av eventuelle havarete maskiner, eller for tilfældig opsatte flyvestationer samt som skoleapparater tiltrænges mindst yderligere 2 nye apparater, hvortil opføres kr. 27 000,00 under nærværende titel (under forutsætning av hjemmefabrikation), hvilket beløp fordeler sig med kr. 15 000,00 til anskaffelse av et helt nyt apparat og kr. 12 000,00 til fullførelse av det apparat, til hvis paabegyndelse der av privat indkomne midler er skjænket kr. 3 000,00 (jfr. ovenfor).

Det bemerkes at det har været departementets forutsætning, at saa snart ovennævnte plan for flyvevæsenet er gjennomført for det søndenfjeldske og nordenfjeldske, skulde man gaa til anskaffelse av flyvemateriel ogsaa for de øvrige landsdeler i fornøden utstrækning

samt til de enkelte befæstninger (fæstnings-avsnit).

ad 4. Departementet anser det paakrævet at ha til disposition et mindre beløp for tilfældige utgifter (uforutseede krav, prisstigninger o. l.) og opfører hertil kr. 6 000,00.

I henhold til hvad foran er anført har departementet for kommende termin opført ekstraordinært:

- a) I den ordinære budgetproposition kap. 7, titel 16 kr. 50 000,00
- b) Under nærværende titel 100 000,00

Tilsammen kr. 150 000,00

Titel 14. Stipendier.

Kr. 6 000,00.

Beløpet er opført for at anvendes til reisestipendier for officerer som — efter den nu paagaaende krigs avslutning — i utlandet skal studere krigen. Departementet anser det nemlig for absolut nødvendig, at man, da man ikke har hat nogen norsk officer ved fronten hos nogen av de krigførende magter, saa snart som mulig faar anledning til at utsende nogen officerer, som nærmere skal studere alle de erfaringer, som paa saa mange maater er høstet i den nuværende krig.

Titel 15. Alderstillæg og pensionsindskud.

Kr. 9 000,00.

Departementet har her opført kr. 9 000,00, hvilket er forutsat fordelt med kr. 5 000,00 paa kontoen alderstillæg og kr. 4 000,00 til statens tilskud til det nyansættendes fastlønede befals pensionering.

Tilskuddet til alderstillægskontoen er forårsaket ved den for generalstabens stabsfanejunkere — samt de 4 i samme tjenestestilling staaende underofficerer — foreslaaede omregulering av lønnen (jfr. foran side 8—9).

Det opførte tilskud til pensionskontoen vil i alt væsentlig skrive sig fra de foreslaaede oprettede nye underofficersstillinger.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

II. Befæstningerne m. v.

Titel 16. Bebyggelse, ventilation og lys paa befæstningerne.

Kr. 470 000,00.

I st. prp. nr. 120, 1914, side 69—77 om ekstraordinære bevilgninger til forsvaret har departementet redegjort for den bebyggelse, der ansaaes nødvendig ved vore befæstninger under hensyntagen til de krav, man har fundet at burde opsætte for bebyggelsen ved kystfæstningerne og ved landfæstningerne.

De samlede udgifter til denne bebyggelse var beregnet til kr. 1 035 000,00.

Herav bevilget Stortinget i 1914 overensstemmende med departementets forslag i ovennævnte proposition kr. 500 000,00.

Der skulde saaledes gjenstaa at bevilge kr. 535 000,00.

Paa grund av de byggearbeider der blev nødvendig at foreta for indkvartering av neutralitetsvernet paa befæstningerne kan denne sum reduceres med ca. kr. 65 000,00, saaledes at det nødvendige restbeløb blir kr. 470 000,00.

De erfaringer man i de sidste maaneder har høstet med hensyn til indkvartering og bebyggelse i det hele paa befæstningerne, har gjort, at man har fundet at burde foreta endel forandringer i den av ingeniørvaabnet og fæstningsartilleriet i skrivelse av 20de februar 1914 fremlagte plan for bebyggelsen.

Ingeniørvaabnet er tilskrevet om under konferanse med fæstningsartilleriet at fremkomme med forslag til den resterende bebyggelse paa befæstningerne.

Naar dette forslag er indkommet hertil vil departementet i særskilt skrivelse til Stortingets militærkomite redegjøre for den bebyggelse, der er tænkt opført for det ovenfor nævnte restbeløb.

Tit. 17. Kommandoplads paa befæstningerne.

Kr. 225 000,00.

Departementet fremla i st. prp. nr. 120, 1914 overslag over de kommandoplads, som det ansaaes nødvendig at faa bygget paa fæstningerne og fremsatte forslag om en begyn-

delsesbevilgning paa kr. 300 000,00 til utførelse av de aller mest nødvendige av disse (jfr. nævnte proposition side 49—58).

De samlede udgifter til kommandoplads paa befæstningerne var beregnet:

For landfæstningerne . . .	kr. 100 000,00
• kystfæstningerne . . .	» 425 500,00

Sum kr. 525 500,00.

Stortinget bevilget overensstemmende med departementets forslag kr. 300 000,00 som begyndelsesbevilgning.

For dette beløb blir utført de resterende kommandoplads for landfæstningerne samt de vigtigste manglende kommandoplads for Oscarsborg, Kristiansands, Bergens og Agdenes befæstninger.

Der gjenstaar at opføre en række batterikommandoplads, som departementet anser det nødvendig at faa istand saa snart som mulig for at vore fæstningers ordremekanisme kan bli i fuld orden.

Med dette maal for øie foreslaar departementet bevilget de resterende kr. 225 500,00, som opføres avrundet med kr. 225 000,00.

Titel 18. Tillægsbevilgning til Fossumavsnittets befæstninger.

Kr. 150 000,00.

Det har vist sig, at de under bygning værende forter paa Høitorp og Trøgstad varde ikke lar sig fuldføre efter de approberte planer og med tilfredsstillelse av de under arbeidene tilkomne krav uten at en tillægsbevilgning blir nødvendig.

1. Opstøpning av vægger.

Saavel ved Høitorp som ved Trøgstad varde har fjeldet vist sig at være av saa daarlig beskaffenhet, at store utrasninger har fundet sted dels ved indslagene for de forskjellige tunnelrum i gorgegraven — og dels inde i selve verkerne.

Som følge herav er en opstøpning med beton av gorgegravens indre kant en nødven-

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

dighet — dels for at vinde tilbake de tapte dele av rummene, dels for at sikre sig mot videre ras og dels endelig for at opnaa en sammenhengende og enflerbar linje i gorgen.

Utgifterne herved beløper sig for Trøgstad vardes vedkommende, hvor forholdet er værst til kr. 22 800,00.

2. Hylserum m. v.

Det er av fæstningsartilleriet fremholdt som nødvendig at faa utsprængt etpar mindre rum for tomhylser i nærheten av hver av de 7,5 cm. kanongruber hvilket ikke var forutsat ved de oprindelig opgjorte overslag.

Generalinspektøren for ingeniørvaabnet har likeledes fremholdt dette som ønskelig, men uttaler, at man ikke av den hittil givne bevilgning kan avse midler hertil.

Utgifterne beløper sig for hvert av fortene til kr. 7 200,00 eller ialt kr. 14 400,00.

3. Arbeids- og materialpriser.

Den mellem Arbeidsdepartementet og Forsvarsdepartementet paa den ene side og jernbaneanlæggene og befæstningsanlæggene arbeidere paa den anden side i 1913 etablerte lønsoverenskomst samt de stegne materialpriser og fordyrelser i det hele siden overslagene første utarbeidelse har — væsentlig for anlæggene paa Trøgstad varde, hvor arbeidsforholdene paa grund av lang transport m. v. er vanskeligst — bevirket nødvendigheten av en tillægsbevilgning paa ialt kr. 15 000,00.

Ved Høitorp befæstningsanlæg kommer hertil endel merutgifter til pigtraadhindere, skudsikre vinduslemmer m. v. til et samlet beløp av kr. 8 000,00, ialt for begge anlæg kr. 23 000,00.

4. Indredningsarbeider i tunnellerne.

Ingeniørvaabnet fremholder nødvendigheten av at der før befæstningsarbeidernes avslutning utføres de nødvendige indredningsarbeider for underbringelse i krigstid i fortens tunneller.

Arbeidene bestaar i forarbeidelse av senger, borde og bænker, indsætning av ovner m. v.

Utgifterne er anslaat til for Trøgstad varde
kr. 12 000,00

(paa grund av det store antal underbringelsestunneller).

For Høitorp « 6 500,00

Sum kr. 18 500,00.

5. Administration og vagthold.

Paa grund av forskjellige omstændigheter deriblandt de forholdsvis store utgifter til vagthold fremhæver anlægsbestyrerne nødvendigheten av tillægsbevilgninger, nemlig for Trøgstad varde kr. 14 000,00 og for Høitorp « 5 300,00

Sum kr. 19 300,00.

6. Signalanlæg.

I skrivelse til Stortingets militærkomite av 30te juni 1913 fremholdt departementet ønskeligheten av at den av fæstningsartilleriet fremlagte detaljerte plan for signalvæsenet i Fossumavsnittet helt ut blev lagt til grund for bevilgningen til signalvæsenet, hvorfor departementet fandt at maatte opføre som nødvendig utover tidligere givne bevilgninger kr. 50 000,00.

Herav blev i henhold til departementets forslag ved stortingsbeslutning av 18de juli 1913 bevilget til signalanlæg kr. 23 400,00.

Der gjenstaar saaledes under heromhandlede avsnit at bevilge kr. 26 600,00 eller avrundet kr. 27 000,00.

7. Bremses for 8,4 cm. kanoner.

Ammunitionskerrader.

Til bremses for 8 stk. 8,4 cm. kanoner i Fossumavsnittet var oprindelig bevilget kr. 9 600,00.

Der er imidlertid efter overslagets utarbeidelse foretat endel væsentlige forbedringer ved bremseanordningen, hvorved denne imidlertid er blit noget dyrere. Det har derfor været nødvendig at stille til disposition kr. 7 200,00 utover de bevilgede kr. 9 600,00 til heromhandlede bremses.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Fæstningsartilleriet har endvidere foreslaaet, at der samtidig med montering av de 4 stk. 12 cm. taarnkanoner anbringes ammunitions-kerrader for disse, hvorved ammunitions-frembringelsen til taarnskytsset i høi grad vil lettes.

En senere anbringelse av saadanne vilde falde betydelig kostbarere. Omkostningerne ved anbringelse av disse kerrader beløber sig til kr. 2 000,00.

Departementet fandt paa grund av omstændighetene at burde stille heromhandlede beløp til disposition.

8. Uforutseede krav m. v.

Departementet anser det nødvendig for arbeidenes rationelle fremme at ha til disposition et mindre beløp for at kunne møte uforutseede krav, uventede prisstigninger m. v.

Departementet opfører hertil kr. 15 800,00.

De samlede krav til tillægsbevilgninger for Fossumavsnittets befæstninger utgjør saaledes:

1. Opstøpninger paa grund av daarlig fjeld	Kr.	22 800,00
2. Hylserum m. v.	«	14 400,00
3. Stegne arbeids- og materialpriser	«	23 000,00
4. Indredningsarbeider	«	18 500,00
5. Administration og vakt-hold	«	19 300,00
6. Signalanlæg	«	27 000,00
7. Bremses for 8,4 cm. kanoner m. v.	«	9 200,00
8. Uforutseede krav m. v.	«	15 800,00

Sum kr. 150 000,00.

Herav falder for ingeniørarbeidernes vedkommende ca. kr. 71 000,00 paa Trøgstad varde og kr. 27 000,00 paa Høitorp fort.

For ikke at foraarsake stans i arbeidene har departementet seet sig nødt til at sette de her omhandlede — undtagen de under punkterne 4 og 6 nævnte arbeider — iverk, hvorved de ovenfor nævnte midler allerede delvis er disponeret.

Departementet foreslaar heromhandlede bevilgning git, forat Fossumavsnittets befæst-

ninger kan bli fuldført inden den nu fastsatte og approberte ramme.

Tit. 19. Diverse anskaffelser til Stjørdalens befæstninger.

Kr. 46 000,00.

Kommandanten paa Stjørdalens befæstninger har i budgetforslaget for terminen 1915—1916 foreslaaet bevilgning til en række anskaffelser og forsterkningsarbeider ved befæstningerne i hensigt at øke anlæggenes motstandskraft og krigsberedthet.

Departementet kan av budgetmæssige grunde kun opta nedennævnte anskaffelser, der er anbefalt av saavel fæstningsartilleriet som av 5te brigade.

1. Rygskjold for fortets faste batterier kr. 12 000,00
2. Transportabelt 75 cm. lyskasteranlæg (med reservespeil og reservelampe) « 32 600,00
3. Nyt speil for havendes 60 cm. lyskaster m. v. « 1 400,00

Sum kr. 46 000,00.

ad 1. De faste batteriers kanoner har hittil ikke været utstyrt med nogen rygdækning. Følgen er at betjeningsmandskaperne med de ved fortet værende terrængforhold let vil kunne nedkjæmpes ved ild bakfra eller fra siderne. For at ophæve denne meget væsentlige mangel er det nødvendig at utstyre kanonerne med rygskjold.

ad 2. Fæstningen er for tiden kun utstyrt med en mindre — 60 cm. — lyskaster. Det er selvsagt at dette er helt utilstrækkelig for fæstningens mange fronter under bevogtning og kamp i mørke.

Departementet opfører ved nærværende anledning bevilgning til et 75 cm. transportabelt lyskasteranlæg.

ad 3. Der er oplyst at det eneste speil som haves ved den 60 cm. lyskaster er noget skadet. Reservespeil haves ikke. Man tiltrænger derfor et nyt speil (reservespeil) for denne lyskaster.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

III. Andre byggearbeider.

Titel 20. Forbedring av skytebanerne.

Kr. 80 000,00.

I anledning av at der i den senere tid har indtruffet flere uheld under geværskytinger, har departementet fundet det nødvendig snarest mulig at faa undersøkt nærmere forholdene ved samtlige hærens skytebaner for haandvaaben.

Under 22de september 1914 blev derfor efter konferanse med kommanderende general nedsat en kommission, bestaaende av en stabs-officer av ingeniørvaabnet og chefen for infanteriets skyteskole.

Kommissionen skulde særlig ha sin oppmerksomhet henvendt paa om volder, blændringer, grav- og skivestandpladser m. v. var i forsvarlig stand, samt om meddelellesmidlerne mellem de forskjellige led paa banerne var betryggende og hensigtsmessig anordnet. Den skulde endvidere undersøke, om forholdene ved nogen av banerne medfører saadan fare for omkringboende, at der i den anledning burde træffes særskilte foranstaltninger.

Kommissionen har allerede høsten 1914 undersøkt de allerfleste skytebaner i 1ste, 2det, 3dje, 4de og 5te brigades distrikter (herunder ogsaa befæstningernes skytebaner) og rapport ventes med det første indsendt til departementet med forslag — bilagt med omkostningsoverslag — til de forføininger, som maatte ansees paakrævet for i størst mulig utstrækning at fjerne aarsaker til skyteulykker i fremtiden. Skytebanerne inden 6te brigades distrikt forutsættes undersøkt av kommissionen paa samme maate i løpet av 1915.

Departementet er gjort bekjendt med, at kommissionen vil fremkomme med forslag til en række, tildels betydelige utbedringsarbeider, nyanskaffelser m. v., og da det ialt dreier sig om ca. 30 skytebaner, finder man foreløbig at maatte opføre i heromhandlede øiemed anslagsvis kr. 80 000,00, idet nærmere redegjørelse for beløpets anvendelse vil bli oversendt Stortingets militærkomite, saasnart kommissionens forslag er inkommet til og behandlet av departementet.

Titel 21. Sykehus paa Ulven.

Kr. 7 500,00.

Under det ordinære hærbudgets kap. 5, tit. 63, særlige arbeider paa Ulven, er for indeværende termin bevilget kr. 7 500,00 til paabegyndelse av sykehus paa Ulven. Bygningens samlede kostende er beregnet til kr. 15 000,00.

Departementet opfører den nødvendige restbevilgning, kr. 7 500,00, til sykehusets fuldførelse.

Titel 22. Gardermoen.

Kr. 270 000,00.

I st. prp. nr. 71 1914 fremla departementet for Stortinget overslag over det samlede kostende av regimentsetablisement paa Gardermoen for Vestoplandenes infanteriregiment nr. 6 og for Jægerkorpset.

Der blev av departementet foreslaaet et vinterbygget rekrutetablisement og et sommerbygget etablissement for regimentssamlingen i hver leir.

De samlede utgifter var beregnet saaledes:

Bebyggelse for Vestoplandenes infanteriregiment nr. 6	kr. 385 000,00
Do. for Jægerkorpset	« 125 000,00
Opsynsmandsbolig	« 12 000,00
Vandforsyning	« 45 800,00

Sum kr. 567 800,00

Der blev av Stortinget i 1914 bevilget kr. 287 000,00 til paabegyndelse av heromhandlede etablissement, og Kristiania kommune har bevilget kr. 10 000,00 hertil, saaledes at der ialt staar kr. 297 000,00 til disposition (jfr. tillæg 3 til indst. S. X 1914).

Der gjenstaar saaledes ca. kr. 270 000,00 for at faa de heromhandlede to etablissementer komplette.

Departementet finder det nødvendig, at disse etablissementer snarest blir fuldført og foreslaar det nødvendige beløp kr. 270 000,00 bevilget hertil.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Departementet skal dog bemerke, at man endnu ikke har fuld oversigt over de endelige utgifter ved vandforsyningen paa Trandum.

Det turde vise sig, at man ikke helt slipper ut med den foreløbig anslaaete sum, hvorfor departementet maa forbeholde sig senere at komme tilbake til denne sak.

Titel 23. Hvalsmoen.

Kr. 140 000,00.

Ved kongelig resolution av 10de oktober 1914 blev bestemt anskaffet blandt andet følgende ingeniørmateriel:

- a. 2 stationer for traadløs telegrafi, hver bestaaende av 2 stk. 4-spændte radiotelegrafvogner og 2 stk. 2-spændte transportvogner.
- b. 12 pelotonsverktøisvogner for sappørkompanierne samt 12 sappørbaatvogner med materiel.
- c. 2 transportable elektriske lyskastere antagelig bestaaende av 2 stk. 6 spændte-lyskastervogner

2	«	4	—	-pakvogner
1	«	2	—	-furagevogner.
- d. Bromateriel bestaaende av:

78	læssede pontonvogner
33	— brovogner med bjelker og planker, samt diverse reservemateriel.

Under titel 8 i nærværende indstilling foreslaar departementet anskaffet det resterende ingeniørmateriel nemlig:

10	transportable elektriske lyskastere og stationer for traadløs telegrafi.
5	—

For indmagasinerings av det ovenfor om-

handlede materiel vil tiltrænges adskillig magasinplads.

De paa Hvalsmoen havendes magasiner er helt optat og vil ikke kunne skaffe plads for noget av det ovenfor nævnte materiel.

Generalinspektøren for ingeniørvæbnet har beregnet de nødvendige magasiner saaledes:

1. Paa Hvalsmoen.

6 stk. bromagasiner 65×9,5 m.		
à kr. 20 000,00	kr.	120 000,00
1 magasin 35×9,5 m.	«	15 000,00
1 magasin 50×9,5 m.	«	22 000,00
1 kabelkjælder	«	3 000,00
		Sum kr. 160 000,00

2. I Trondhjem.

Et magasin 35×9,5 m.	«	15 000,00
------------------------------	---	-----------

3. Paa Elvegaardsmoen.

Et magasin 35×9,5 m.	«	15 000,00
------------------------------	---	-----------

Sum ialt kr. 190 000,00

Herav falder kr. 140 000,00 paa magasiner paa Hvalsmoen for det under anskaffelse værende materiel, mens resten kr. 50 000,00 omfatter magasinplads for det nu til anskaffelse foreslaatte ingeniørmateriel. Sidstnævnte beløp er medtat under den til anskaffelse av 5 traadløse stationer opførte sum kr. 200 000,00 (jfr. ovenfor tit. 8).

Departementet foreslaar saaledes under nærværende titel bevilget kr. 140 000,00 til magasiner paa Hvalsmoen for det nyan-skaffede ingeniørmateriel.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Av de foran foreslaaede bevilgninger vil de aarlige udgifter (tilsammen kr. 396 500,00) fordele sig paa det ordinære budgets forskjellige titler saaledes:

- Titel 1. Generalstaben (kr. 23 000,00) angaar det ordinære budgets kap. 1, tit. 3.
- 2. Gjennemførelsen av hærordningen i 6te brigade:
- a) Personel (kr. 100 000,00), hvorav:
- kr. 98 000,00 paa kap. 1, tit. 8
- « 2 000,00 paa kap. 4, tit. 14
- b) Øvelsesudgifter (kr. 4 000,00) paa kap. 3, tit. 14
- 4. Landvernet (kr. 5 000,00) paa kap. 3, tit. 24
- 6. Kavaleriet (kr. 144,00) paa kap. 1, tit. 13¹⁾
- 7. Feltartilleriet:
- a) Gjennemførelse av organisationen med den 3dje bataljon pr. regiment (kr. 17 000,00), hvorav:
- kr. 16 000,00 paa kap. 1, tit. 15
- « 1 000,00 paa kap. 4, tit. 14
- b) Organisation av 1 positionsartilleribataljon ved hvert feltartilleriregiment:
- Personellet (kr. 38 200,00) paa kap. 1, tit. 16
- Øvelsesudgifter (kr. 3 700,00), hvorav:
- kr. 700,00 paa kap. 3, tit. 9
- « 3 000,00 paa kap. 3, tit. 18
- Hester (kr. 24 200,00), hvorav:
- kr. 6 500,00 paa kap. 4, tit. 13
- « 1 200,00 paa kap. 4, tit. 14
- « 9 500,00 paa kap. 4, tit. 16
- « 7 000,00 paa kap. 4, tit. 17
- Ammunition (kr. 27 000,00) paa kap. 4, tit. 20.
- 8. Ingeniørvæbnet:
- a) Nyopsætning av 1 brobataljon:
- Personellet (kr. 21 000,00) paa kap. 1, tit. 19
- Øvelsesudgifter (kr. 2 900,00), hvorav:
- kr. 1 400,00 paa kap. 3, tit. 10
- « 1 500,00 paa kap. 3, tit. 19.
- Hester (kr. 14 700,00), hvorav:
- kr. 200,00 paa kap. 4, tit. 13
- « 600,00 paa kap. 4, tit. 14
- « 3 900,00 paa kap. 4, tit. 16
- « 10 000,00 paa kap. 4, tit. 17
- b) Arkitekten ved den tekniske ingeniørstab (kr. 2 400,00) paa kap. 1, tit. 18.
- c) Omregulering av distriktsingeniørstillingerne (kr. 4 000,00) paa kap. 1, tit. 18.
- 9. Fæstningsartilleriet:
- a) Fossumavsnittets opsætning med personel (kr. 55 000,00) paa kap. 1, tit. 21.
- b) Almindelige udgifter ved Fossumavsnittets befæstninger (kr. 10 500,00) paa kap. 5, tit. 9 a²⁾.
- c) Forskjellige mindre organisationsspørsmål ved andre befæstninger (kr. 18 400,00) paa kap. 1, tit. 21.
- 11. Sanitetet:
- a) Personel (kr. 4 200,00) paa kap. 1, tit. 23.

¹⁾ Beløpet gaar forevrig ind i titelsummens avrunding.

²⁾ Ny titel.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

- Titel 12. Artilleriets tekniske fællesetat:
 a) Personel (kr. 600,00) paa kap. 1, tit. 27.
 — 13. Flyvevæsenet:
 a) Personel (kr. 11 700,00) paa kap. 1, tit. 28.
 — 15. Alderstillæg (kr. 5 000,00) paa kap. 1, tit. 33.
 Pensionstilskud (kr. 4 000,00) paa kap. 1, tit. 35.

Ved de i nærværende proposition foreslaaede bevilgninger søkes — som foran nævnt — afhjulpet de mangler, som ved en eventuel opsætning av hæren paa krigsfot vil vise sig mest følelige.

Imidlertid vil der fremdeles gjenstaa forskjellige andre mangler, som efterhaanden og snarest ske kan maa søkes dækket.

Følgende krav (repræsenterende nedenstaaende anslagsvis opførte udgifter) vil saaledes endnu ikke være imøtekommet:

Supplering av organisatoriske mangler vedkommende hestevæsenet (jfr. utrykt bilag.)	kr. 750 000,00
Supplering av beholdningerne av:	
Beklædning (foruten hvad der vil medgaa til anskaffelse av vinterutstyr)	« 2 300 000,00
Utrustning	« 600 000,00
Leirmateriel	« 64 000,00
(Angaaende disse tre poster henvises til, hvad foran under titel 10 herom er anført).	
Brisantammunition	« 2 200 000,00
Haandvaaben- og mitraljøseammunition	« 1 000 000,00
Beslag (for hester)	« 75 000,00
Artillerimateriel:	
Haubitzer (tunge)	« 3 000 000,00
(For at faa 3 batterier à 4 haubitzer pr. feltartilleri- regiment.)	
Sigtemidler for feltartilleriet	« 50 000,00
(Restbevilgning. Paa det ordinære budgetforslag er for kommende termin under kap. 7 tit. 6 opført kr. 50 000,00.)	
Andet feltartillerimateriel	« 288 000,00
(Restbevilgning. Paa det ordinære budgetforslag er for kommende termin under kap. 7 tit. 5 opført kr. 40 000,00.)	
Antiballonskyts	« 1 500 000,00
Ingeniørmateriel	« 65 000,00
(Diverse anskaffelser til supplering av sappørmateriel bl. a. til et depotkompani.)	
Sanitetsmateriel	« 630 000,00
(Jfr. utrykt bilag.)	

Overføres kr. 12 522 000,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

	Overført kr. 12 522 000,00
Avstandsmaalere og kikkerter	« 150 000,00
(Restbevilgning. Paa det ordinære budgetforslag er for kommende termin under kap. 7 tit. 11 opført kr. 20 000,00.)	
Cykler	« 100 000,00
(Anslagsvis opført beløb til anskaffelse av motorcykler, cykler for afdelingernes ordonnans- og melderyttere m. v.)	
Teknisk undervisningsmateriel for fæstningsartilleriets underbefalsskoler	« 20 300,00
(Restbevilgning, som forudsættes bevilget i terminen 1915—1916. I nærværende proposition (tit. 9) er opført kr. 25 000,00. Ialt trænges kr. 45 300,00.)	
Ut- og indskiftning av brandrør	« 180 000,00
(Restbevilgning. I nærværende proposition (tit. 12) er opført kr. 70 000,00.)	
Flyvevæsenet	« 1 000 000,00
(Anslagsvis til flyvemaskiner, flyveskur, bebyggelse paa Kjeller m. v.)	
Forbedringer vedrørende skytterorganisationen og dens samarbeide med hæren	« 300 000,00
	<hr/> Sum kr. 14 272 300,00

eller ialt ca. 14¹/₄ million kroner.

Blandt foranstaaende krav er, som det vil sees, ikke medtat saadanne, som angaar øvelser, lønnings- og organisationsforhold samt bebygnings- og befæstningsarbeider og i det hele tat saker, som i større eller mindre utstrækning kan tænkes at ville berøres av en eventuel forlængelse av vaabenøvelserne, et spørsmal, som for tiden er under behandling i departementet. Heller ikke er medtat merutgifterne ved en fuldstændig opsætning av landvernet, hvilken sak ogsaa for tiden er under utredning.

I henhold til det anførte tillater departementet sig at

i n d s t i l l e:

At Deres Majestæt vil bifalde og underskrive vedlagte utkast til en proposition til Stortinget om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Hans Majestæt Kongens proposition til Stortinget om ekstraordinære bevilgninger m. v. til forsvaret for budgetterminen 1915—1916.

Vi Haakon, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget indbydes til at fatte beslutninger om ekstraordinære bevilgninger m. v. til forsvaret for budgetterminen 1915—1916 overensstemmende med vedlagte utkast.
Forsvarsdepartementets indstilling i saken vedligger i avtryk.

Git paa Kristiania slot den 7de januar 1915.

Under Vor haand og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Utkast

til beslutninger om ekstraordinære bevilgninger m. v. til forsvaret
for budgetterminen 1915—1916.

I.

At der for terminen 1ste juli 1915—30te juni 1916 gives ekstraordinært følgende bevilgninger til hæren:

Titel 1.	Generalstaben	kr.	23 000,00
— 2.	Infanteriet, gennemførelsen av hærordningen i 6te brigade	«	1 007 000,00
— 3.	Infanteriets mitraljøseavdelinger, ammunition	«	175 000,00
— 4.	Landvernet, befalets deltagelse i regimentsamling	«	5 000,00
— 5.	Hjulrytterkompanierne, anskaffelse av manglende cykler.	«	50 000,00
— 6.	Kavaleriet	«	235 000,00
— 7.	Feltartilleriet	«	1 672 100,00
— 8.	Ingeniørvaabnet	«	562 000,00
— 9.	Fæstningsartilleriet	«	376 900,00
— 10.	Intendanturen	«	1 650 000,00
— 11.	Sanitetet	«	144 200,00
— 12.	Artilleriets tekniske fællesetat	«	150 600,00
— 13.	Flyvevæsenet	«	111 700,00
— 14.	Stipendier	«	6 000,00
— 15.	Alderstillæg og pensionstilskud	«	9 000,00
— 16.	Bebyggelse, ventilation og lys paa befæstningerne	«	470 000,00
— 17.	Kommandopladser paa befæstningerne	«	225 000,00
— 18.	Fossumavsnittet	«	150 000,00
— 19.	Stjørdalens befæstninger	«	46 000,00
— 20.	Forbedring av skytebanerne	«	80 000,00
— 21.	Sykehus paa Ulven	«	7 500,00
— 22.	Gardermoen	«	270 000,00
— 23.	Hvalsmoen	«	140 000,00

II.

At der i den nugældende organisation for:

- a) Generalstaben.
- b) Infanteriet.
- c) Kavaleriets mitraljoseavdelinger.
- d) Feltartilleriregimenterne.
- e) Positionsartilleriet.
- f) Bergartilleriet.
- g) Ingeniørvaabenet.
- h) Fæstningsartilleriet.
- i) Sanitetet.
- j) Artilleriets tekniske fællesetat og
- k) Flyvevæsenet

fra 1ste juli 1915 (for bergartilleriets vedkommende fra 1ste juli 1916) foretages de forandringer, som er foreslaat i den til grund for nærværende stortingsproposition liggende indstilling.

III.

At der av det ved Stortingets beslutning av 3dje juli 1914 avsatte beløp til forsterkning av Bergens forsvar og til forsvarsforanstaltninger i Nord-Norge, henholdsvis kr. 1 000 000,00 og kr. 600 000,00, anvendes kr. 300 000,00 av hver av nævnte beløp til anskaffelse av 2 batterier lette haubitser (inklusive magasiner) for bergartilleriet ved 4de og 6te brigade — ett batteri for hver brigade.

IV.

At et som overskud paa privatarbeide ved Kongsberg vaabenfabrik optjent beløp ca. kr. 35 000,00 anvendes til opprettelse av mitraljoseavdeling ved vaabenfabrikken overensstemmende med forutsætningen for den av Stortinget i 1914 givne bevilgning til mitraljoser for hæren.

Bilag.

ad titel 1. Generalstaben.

Personel.	Nuværende løn.	Foreslaaes.	Mindreutgift.	Merutgift.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 generalmajor — chef	7 200,00	7 200,00		
4 avdelingschefer	21 600,00	21 600,00		
6 kapteiner, hvorav 1 stabschef à kr. 4 000,00	24 000,00		}	10 610,00
3 —»— stabschefer à kr. 4 730,00	14 190,00			
6 stabschefer — kaptein eller majors grad à kr. 4 800,00		28 800,00		
5 kapteiner à kr. 4 000,00		20 000,00	}	
10 adjointer à kr. 3 320,00	33 200,00			
2 —»— stabschefer à kr. 4 050,00	8 100,00			
9 —»— à kr. 3 320,00		29 880,00	}	11 420,00
14 aspiranter à kr. 730,00 ¹⁾	10 220,00			
12 — - « 200,00 ²⁾	2 400,00		}	3 580,00
12 — - « 1 200,00 ¹⁾		14 400,00		
9 — - « 200,00 ²⁾		1 800,00		
5 stabsfanejunkere à kr. 1 980,00 ³⁾	4) 9 900,00		}	3 900,00
5 —»— « 1 200,00 ⁵⁾		6 000,00		
1 ordonnans	900,00	900,00		
Forhenværende generalstabsofficerer mens de tjenstgør ved avdelingerne	2 000,00	9 000,00		7 000,00
Bibliotek	3 000,00	3 000,00		
Kontorutgifter	5 000,00	5 000,00		
Markarbeider m. v.	8 000,00	8 000,00		
Militære maalinge (ekstraordinært)	6 000,00	6 000,00		
Oberstløjtnant Barstad	800,00	800,00		
			15 320,00	21 190,00
		Merutgift	5 870,00	
Efterretningsvæsenet :				
1 kaptein à kr. 4 000,00		4 000,00		
1 adjoint à kr. 3 320,00		3 320,00		
Andre udgifter		10 000,00		
			17 320,00	
		Sum merutgift kr. 23 190,00,		
		som avrundes til « 23 000,00.		

1) Tillæg til løjtnantsgage.

2) Tillæg for aspiranter af infanteriet.

3) Nu alderstillæg à kr. 144,00 efter 5 aars og kr. 216,00 efter 10 aars tjeneste som underofficer.

4) Herav er kr. 500,00 bevilget for indeværende termin under kap. 1, tit. 42: Lønsforbedring for befal.

5) Hertil 5 alderstillæg à kr. 400,00 efter hvert 3 aars tjeneste.

ad titel 2 Infanteriet, gennemførelsen av hærordningen i 6te brigade.

a) Faste lønninger m. v.

Bataljonstab:

1 oberstløjtnant, garn., bataljonschef	à kr.	4 800,00
1 fanejunker, — kvartermester	à «	1 742,00
fanejunktillæg	à «	216,00
kontorhold for bataljonschefen	à «	200,00

 Sum kr. 6 958,00

3 bataljonstaber à kr. 6 958,00 kr. 20 874,00

14 kompanier + 2 mitraljøsetropper:

7 kapteiner, ældst avlønning	à kr. 2 400,00 =	kr. 16 800,00
7 chefsgaardsavsavn	à « 640,00 =	« 4 480,00
7 kapteiner, yngst avlønning	à « 2 160,00 =	« 15 120,00
7 chefsgaardsavsavn	à « 480,00 =	« 3 360,00
14 nordlandstillæg	à « 400,00 =	« 5 600,00
2 premierløjtnanter i distriktstjeneste	à « 1 420,00 =	« 2 840,00
14 kommandersersjanter i distriktstjeneste	à « 736,00 =	« 10 304,00
14 furerere i distriktstjeneste	à « 592,00 =	« 8 288,00
16 ¹⁾ sersjanter i distriktstjeneste	à « 544,00 =	« 8 704,00
44 nordlandstillæg	à « 100,00 =	« 4 400,00

 « 79 896,00

Budgettets kap. 1. Sum faste lønninger og kontorhold	kr. 100 770,00
— « 4. Hestehold for 3 bataljonschefer	à kr. 640,00 = « 1 920,00

 Sum kr. 102 690,00,

som avrundes til kr. 100 000,00.

b) Vaabenøvelser.

3 bataljonschefer i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 3,00 pr. dag	kr. 315,00
14 kapteiner i do., indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag	« 980,00
2 premierløjtnanter (Finmarkens bataljon, mitraljøsetropper) i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag	« 140,00
14 premierløjtnanter (forskjellen mellem premierløjtnants og sekondløjtnants (underofficers) indkommanderingstillæg) i 30 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	« 420,00
3 premierløjtnanter, bataljonsadjutanter, i 15 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag	« 90,00
3 kvartermestre, 14 kommandersersjanter, 14 furerere og 16 sersjanter, tilsammen 47 underofficerer, i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	« 1 645,00
3 ulønnede sanitetskorporaler og 3 ulønnede korporaler av trængkorpset i 30 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15 pr. dag	« 27,00

¹⁾ De resterende 28 sersjantstillinger vil foreslaaes besat i de nærmest følgende aar, efterhvert som anledning dertil gives.

3 ulønnede intendanturkorporaler i 44 dage, indkommanderingstillæg
à kr. 0,15 pr. dag kr. 19,80

Dagsløn til ulønnet befal m. v.

3 ulønnede sanitetskorporaler og 3 korporaler av trænkorpset i 35 dage
samt 3 intendanturkorporaler i 49 dage, tilsammen 357 dage,
à kr. 0,20 pr. dag « 71,40
14 overkokker i 30 dage à kr. 0,20 « 84,00

Slitningsgodtgjørelse for bruk av egen cykkel:

a) 14 kompanichefer i 30 dage à kr. 0,50 pr. dag kr. 210,00
b) 30 hjulryttere i 30 dage à kr. 0,50 pr. dag « 450,00
« 660,00

Tilsammen kr. 4 452,20
som avrundes til « 4 000,00

Organisationsforandring ved garden.

1 fanejunker garnisonerende kvartermester kr. 1 742,00
—«— tillæg « 216,00
Husleiegodtgjørelse « 180,00

kr. 2 138,00

Indspares ved at en garnisonerende løytnant erstattes med en indbeordret:

(g: gage kr. 1 900,00 + husleiegodtgjørelse kr. 360,00) kr. 2 260,00 ÷
kr. 720,00 = « 1 540,00

Merutgift kr. 598,00

som antages at kunne utredes av bevilgningerne paa det ordinære budget, uten at dette av den grund behøves at forhøies, idet det indgaar i avrundingen.

ad titel 4. Landvernet, befalets deltagelse i regimentssamling.

13 kapteiner i 20 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag
kr. 520,00

1 kaptein, pensionert, i 20 dage, indkommanderingstillæg
à kr. 2,00 pr. dag « 40,00

13 kapteiner, ulønnede, i 20 dage gage à kr. 200,00 pr. maaned
og indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag « 2 601,00

5 premierløytnanter, ulønnede, kompanikommandører, i 20
dage, gage à kr. 118,33 og indkommanderingstillæg à kr. 2,00 « 594,00

13 fanejunkere, kompanichefer, i 20 dage, indkommanderings-
tillæg à kr. 1,00 « 260,00

7 fanejunkere, — pensionert, kvartermestre, — i 20 dage,
tillæg til gage à kr. 1,00 og indkommanderingstillæg à kr. 1,00 « 280,00

kr. 4 295,00

Hertil kommer reiseutgifter « 700,00

ca. kr. 5 000,00

ad titel 7. Feltartilleriet.

a) Gjennemførelsen av omorganisationen ved 2det og 3dje feltartilleriregiment.

Faste lønninger m. v.:

2 oberstløytnanter, garnisonerende bataljonschefer, à kr. 4 800,00	kr. 9 600,00
2 stykjunkere, garnisonerende kvartermestre, à kr. 1 778,00	« 3 556,00
2 stykjunktillæg a kr. 216,00	« 432,00
2 bataljonstrompetere a kr. 580,00	« 1 160,00
2 kontorhold a kr. 200,00	« 400,00

 kr. 15 148,00

Hertil kommer:

1 veterinærpremierløytnant kr. 1 580,00 ÷ (jfr. foran)	
kr. 580,00 =	« 1 000,00
2 hestehold a kr. 640,00	« 1 280,00

 Kr. 17 428,00,

som avrundes til kr. 17 000,00

Vaabenøvelser:

2 regimentschefer i 8 dage, indkommand.tillæg a kr. 3,00 pr. dag	kr. 48,00
2 bataljonschefer i 35 dage, — — — — —	« 210,00
2 premierløytnanter (bataljonsadjutanter) i 15 dage, indkommande- ringstillæg a kr. 2,00 pr. dag	« 60,00
1 veterinærofficer i 35 dage indkommand.tillæg a kr. 2,00 pr. dag	« 70,00
2 kvartermestre i 35 dage — « 1,00 —	« 70,00

 Kr. 458,00

som avrundes til kr. 450,00

Sidstnævnte beløp antages at kunne utredes av det under kap. 3, titel 16 (feltartilleriets linjesamlinger) for kommende budgettermin opførte beløp.

b. Positionsartilleriets omorganisation.

Faste lønninger, kontorhold, hestehold for 3 positionsartilleribataljoner opsat med personel som tilsvarende avdeling av feltartilleriet. Bataljonen opsat med 2 batterier 10,5 cm.s kanoner og 1 batteri haubitser.

3 bataljonsstaber:

1 bataljonschef à kr. 5 400,00	kr. 5 400,00
2 — à « 4 800,00	« 9 600,00
	<hr/>
	kr. 15 000,00
3 stykjunkere, garnisonerende kvartermestre à kr. 1 778,00	« 5 334,00
3 — tillæg à kr. 216,00	« 648,00
3 bataljonstrompetere à kr. 580,00	« 1 740,00
3 kontorhold à kr. 200,00	« 600,00

 kr. 23 322,00

9 batterier:

5 kapteiner, ældst avlønning à kr. 2 560,00	kr.	12 800,00	
5 chefsgaardsavsavn à kr. 640,00	«	3 200,00	
4 kapteiner, yngst avlønning à kr. 2 320,00	«	9 280,00	
4 chefsgaardsavsavn à kr. 480,00	«	1 920,00	
9 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	«	14 580,00	
9 kommandersersjanter —«— à « 784,00	«	7 056,00	
9 furerer —«— à « 628,00	«	5 652,00	
36 sersjanter —«— à « 580,00	«	20 880,00	
9 trompetere —«— à « 144,00	«	1 296,00	
			kr. 76 664,00

Hertil kommer:

ca. 4 stykjunkertillæg à kr. 12,00	kr.	48,00	
« 4 byfordelingstillæg à kr. 72,00	«	288,00	
« 2 hestefordelingstillæg à kr. 72,00	«	144,00	
			« 480,00
3 hestehold à kr. 640,00	«	1 920,00	
			kr. 102 386,00

Fragaar:

Foreløbig opsættes ikke 1 batteri.

1 kaptein, ældst avlønning	kr.	2 560,00	
Chefsgaardsavsavn	«	640,00	
1 premierløjtnant i distriktstjeneste	«	1 620,00	
1 kommandersersjant —«—	«	784,00	
1 furer —«—	«	628,00	
4 sersjanter —«— à kr. 580,00	«	2 320,00	
1 trompeter —«—	«	144,00	
			kr. 8 696,00
4 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	«	6 480,00	
			« 15 176,00
			Tilsammen kr. 87 210,00

Herav lønninger m. v. vedrørende budgettets 1ste kapitel kr. 85 290,00.

Hestehold —«— 4de — « 1 920,00.

Den nuværende positionsartilleribataljon koster:

Stab:

1 oberstløjtnant, garnisonerende chef	kr.	5 400,00
1 kaptein, indbeordret	«	730,00
1 stykjunker, garnisonerende kvartermester	«	1 778,00
1 — tillæg	«	216,00
1 sersjant, garnisonerende skriver	«	1 486,00
1 vaabensmed, garn.	«	1 728,00
1 haandverkerunderofficer, i distriktstjeneste	«	628,00

Bilag

Om, ekstraordinære bevilgninger til hæren.

1 haandverkerunderofficer, i distriktstjeneste	kr.	580,00	
1 kontorhold	«	200,00	
			kr. 12 746,00
1 hestehold	«	640,00	
			kr. 13 386,00

4 kompanier.

2 kapteiner i distriktstjeneste à kr. 2 560,00	kr.	5 120,00	
2 chefsgaardsavsavn à kr. 640,00	«	1 280,00	
2 kapteiner i distriktstjeneste à kr. 2 320,00	«	4 640,00	
2 chefsgaardsavsavn à kr. 480,00	«	960,00	
4 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00.	«	6 480,00	
4 kommandersersjanter i distriktstjeneste à kr. 784,00.	«	3 136,00	
2 stykjunktillæg à kr. 216,00	«	432,00	
4 furerer i distriktstjeneste à kr. 628,00	«	1 256,00	
16 sersjanter —«— à « 580,00	«	9 280,00	
4 trompetere à kr. 144,00	»	576,00	
4 underofficersfordelingstillæg à kr. 72,00	«	288,00	
1 hestefordelingstillæg à kr. 72,00	«	72,00	
			« 34 368,00

Tilsammen kr. 47 754,00

Altsaa merutgift:

3 bataljoner	kr.	102 386,00
Fragaar udgifter ved den nuværende bataljon	«	47 754,00

Aarlig merutgift kr. 54 632,00

Herav lønninger m. v. vedrørende kap 1 ca. kr. 53 300,00.
Hestehold —«— 4 « 1 280,00.

For budgetterminen 1915—1916 vil herav tiltrænges vedrørende kap. 1 ca. kr. 38 200,00 nemlig kr. 53 300,00 ÷ forannævnte kr. 15 176,00) og vedrørende kap. 4 ca. kr. 1 200,00.

Øvelsesudgifter.

Rekruttskoler i 1915:

3 kapteiner i 51 dage, indkommanderingstillæg á kr. 2,00 pr. dag	kr.	306,00
3 premierløjtnanter i 51 dage, indkommanderingstillæg á kr. 2,00 pr. dag	«	306,00
3 —«— træninstruktører i 23 dage, indkommanderingstillæg á kr. 2,00 pr. dag	«	138,00
3 ulønnede sekondløjtnanter i 51 dage, gage á kr. 120,00 pr. maaned og indkommanderingstillæg á kr. 1,00 pr. dag	«	765,00
3 kommandersersjanter, 3 furerer, 11 sersjanter og 5 ulønnede korporaler, tilsammen 22 underbefal i 51 dage, 1 122 dage, indkommanderingstillæg á kr. 1,00 pr. dag	«	1 122,00
3 sersjanter (træninstruktører) i 23 dage, indkommanderingstillæg á kr. 1,00 pr. dag	«	69,00
1 ulønnet sersjant (uteksaminert kadet) i 51 dage, indkommanderingstillæg á kr. 1,00 pr. dag	«	51,00

180 stridende menige i 4 dage, 162 do. i 44 dage, 3 trompetere, 2 hovslagere, 13 haandverkere og 4 kokker i 48 dage, 12 trækusker og 6 hestepassere i 18 dage, tilsamen 9 228 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15 pr. dag	kr.	1 384,20
6 militærarbejdere i 58 dage, 348 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15	«	52,20
218 mand i 3 dage (reisedage) og 18 mand i 2 dage (hjemreisedage), tilsammen 670 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	670,00
3 officershestepassere i 40 dage og 3 hestepassere i 18 dage, 174 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15 pr. dag	«	26,10
6 hestepassere i 5 reisedage à kr. 1,00	«	30,00
Dagsløn til ulønnet underbefal m. v.:		
1 sersjant (uteksaminert kadet) i 51 dage à kr. 0,40 pr. dag	«	20,40
5 korporaler i 51 dage à kr. 0,20 pr. dag	«	51,00
2 hovslagere i 51 dage à kr. 0,20	«	20,40
3 overkokker i 48 dage à kr. 0,20	«	28,80
	Tilsammen kr.	5 040,10
som avrundes til	kr.	5 000,00
Til rekrutskolen 1915 opført	kr.	3 400,00
Som følge av den større utskrivning til positionsartilleriet blir der en mindreutgift under infanteriets rekrutskoler paa ca.	«	900,00
	«	4 300,00
	Altsaa merutgift kr.	700,00

Linjesamlinger i 1915:

3 stabsofficerer i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 3,00 pr. dag	kr.	315,00
8 kapteiner, hvorav 5 i 35 dage og 3 i 32 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2,00 pr. dag	«	542,00
8 premierløytnanter, hvorav 2 i 35 dage, 3 i 32 dage og 3 (bataljonsadjutanter) i 50 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2,00	«	632,00
12 ulønnede sekondløytnanter i 35 dage, gage à kr. 120,00 pr. maaned og indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	2 100,00
3 ulønnede veterinærofficerer i 35 dage, gage à kr. 103,33 pr. maaned og indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	465,60
3 kvartermestre, 8 kommandersersjanter, 8 furerere, 32 sersjanter, 3 sersjanttrompetere, 54 underofficerer, hvorav 41 i 35 dage og 13 i 32 dage, tilsammen 1851 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	1 851,00
1 ulønnet sersjant (uteksaminert kadet) i 32 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	32,00
31 ulønnede sersjanter i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	1 085,00
4 ulønnede korporaler i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15	«	21,00
3 — intendanturkorporaler i 44 dage, 132 dage, à kr. 0,15	«	19,80
3 — sanitetskorporaler i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15	«	15,75
614 mand (spil, stridende og ikke-stridende) i 30 dage og 6 militære arbeidere i 80 dage, 18 900 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15 pr. dag	«	2 835,00
201 mand (spil, stridende og ikke-stridende) og 6 militære arbeidere i 2 dage (hjemreisedage) og 413 korporaler, (spil og menige) i 5 dage (reisedage), 2 479 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	2 479,00

Dagsløn for ulønnede underbefal m. v.:

32 ulønnede sersjanter i 35 dage à kr. 0,40	kr.	448,00
3 hovslagere i 32 dage og 3 hovslagere samt 4 korporaler i 35 dage, 341 dage à kr. 0,20	«	68,20
3 ulønnede intendanturkorporaler i 49 dage à kr. 0,20	«	29,40
3 sanitetskorporaler i 35 dage à kr. 0,20	«	21,00
8 overkokker i 30 dage à kr. 0,20	«	48,00
		<hr/>
	Tilsamen	kr. 13 007,75
som avrundes til	kr.	12 500,00
Opført i 1915	kr.	9 000,00
Som følge av den økede utskrivning til positionsartilleriet blir der en mindretgift under infanteriets regimentssamlinger	«	500,00
		<hr/>
	«	9 500,00
		<hr/>
	Altsaa merutgift	kr. 3 000,00

Utgifter til hesteleie m. v.

Den foreslaaede omorganisation av positionsartilleribataljonen vil bevirke endel merutgifter paa hestevæsenet i kommende termin, nemlig:

Avsavns godtgjørelse til utredere	kr.	6 562,50
Leie av hester ca.	«	7 000,00
Furage	«	9 652,50

Tilsammen kr. 23 215,00

Merutgiften kommer av, at positionsartilleribataljonen som tidligere i regiment-

samlingerne har eksersert med 5 batterier, i 1915 kommer til at eksersere med 8 batterier.

Herved trænges yderligere $75 \times 3 = 225$ hester i 30 dage. Departementet gaar ut fra, at ca. 50 av disse hester maa leies paa grund av mangel paa utrederhester ved feltartilleriregiment nr. 3.

Endvidere vil der tiltrænges 2 hestehold à kr. 640,00 = kr. 1 280,00.

Merutgiften vedrørende hestevæsenet blir saaledes kr. 23 214,00 + kr. 1 280,00 = kr. 24 594,00, som avrundes til kr. 24 200,00

Bergartilleriet.

6te brigade.

Bataljonsstab.

1 oberstløytnant, garnisonerende bataljonschef	kr.	5 400,00
1 premierløytnant, bataljonsadjutant og -intendant	«	2 660,00
1 stykunker, garnisonerende kvartermester	«	1 778,00
1 — tillæg	«	216,00
1 bataljonstrompeter i distriktstjeneste.	«	580,00
1 vaabensmed, garnisonerende	«	1 728,00
1 haandverkerunderofficer i distriktstjeneste.	«	628,00
1 —«—	«	580,00
1 kontorhold	«	200,00
3 nordlandstillæg	«	300,00
Indbeordring av befal utenfor vaabenøvelserne ca.	«	500,00
		<hr/>
		kr. 14 570,00
		<hr/>
Kap. 4. 1 hestehold	kr.	640,00

3 batterier — 2 batterichefer ældst, 1 yngst avlønning.

2 kapteiner i distriktstjeneste, ældst à kr. 2 560,00	kr.	5 120,00
2 chefsgaardsavsavn à kr. 640,00	«	1 280,00
1 kaptein i distriktstjeneste, yngst à kr. 2 320,00	«	2 320,00
1 chefsgaardsavsavn à kr. 480,00	«	480,00
3 premierløjtnanter à kr. 1 620,00	«	4 860,00
3 kommandersersjanter i distriktstjeneste à kr. 784,00.	«	2 352,00
3 furerer —«— à kr. 628,00.	«	1 884,00
12 sersjanter —«— à « 580,00.	«	6 960,00
3 trompetere —«— à « 144,00.	«	432,00
Nordlandstillæg: 3 officerer à kr. 400,00.	«	1 200,00
—«— 18 underofficerer à kr. 100,00.	«	1 800,00
		kr. 28 688,00

3dje og 4de brigade.

a. Linjen — 4 batterichefer, 2 kompanichefer, ældst, 2 yngst avlønning.

2 kapteiner i distriktstjeneste, ældst à kr. 2 560,00	kr.	5 120,00
1 chefsgaardsavsavn ¹⁾ à kr. 640,00.	«	640,00
2 kapteiner i distriktstjeneste, yngst à kr. 2 320,00.	«	4 640,00
1 chefsgaardsavsavn ¹⁾ à kr. 480,00.	«	480,00
4 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	«	6 480,00
4 kommandersersjanter —«— à « 784,00	«	3 136,00
2 stykjunktillæg à kr. 12,00	«	24,00
4 furerer i distriktstjeneste à kr. 628,00.	«	2 512,00
16 sersjanter —«— à kr. 580,00	«	9 280,00
4 trompetere —«— à « 144,00	«	576,00
Indbeordring av befal utenfor øvelserne ca.	«	1 000,00
2 vaabensmeder, garnisonerende, à kr. 1 728,00	«	3 456,00
		kr. 37 344,00

b. Landvernet:

2 kapteiner i distriktstjeneste, ældst à 2 560,00	kr.	5 120,00
2 chefsgaardsavsavn à 640,00	«	1 280,00
2 kommandersersjanter à 784,00	«	1 568,00
1 stykjunktillæg à 12,00	«	12,00
2 furerer à 628,00.	«	1 256,00
4 sersjanter à 580,00	«	2 320,00
2 trompetere à 144,00	«	288,00
		kr. 11 844,00

Tilsammen kr. 93 086,00

Merutgift ved bergartilleriets øvelser.

Rekrutskoler:

2 det hvert aar:

1 kvartermester, 4 sersjanter, 2 vaabensmeder, tils. 7 underofficerer i 62 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 pr. dag kr. 434,00

¹⁾ Det andet av chefsgaardsfondet som nu.

2 haandverkerunderofficerer i 62 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 og garnisonstillæg à kr. 1.00 pr. dag	kr.	248.00
60 menige stridende i 14 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0.15 pr. dag	«	126.00
	kr.	708.00
Hertil kommer udgifter vedrørende hestevæsen	«	2 300,00
	Tilsammen kr.	3 008.00
	som avrundes til «	3 000,00

2det hvert aar:

2 sersjanter, 1 vaabensmed, tils. 3 underofficerer i 62 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 pr. dag	kr.	186.00
30 menige stridende i 14 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0.15 pr. dag	«	63.00
	kr.	249,00
Hertil kommer udgifter vedrørende hestevæsen	«	1 150,00
	Tilsammen kr.	1 399,00
	som avrundes til «	1 400,00

Her er gaat ut fra en øket aarlig utskrivning av 15 stridende til hve rav 3die, 4de og 6te brigades bergartilleriavdelinger.

Rekrutskole holdes som nu 2det hvert aar, nemlig samtidig ved 3die og 6te brigade og alene ved 4de brigade.

For de menige er kun opført indkommanderingstillæg i 14 dage, 3: forskjellen mellem bergartilleriets rekrutskole 62 dage og infanteriets 48, idet disse menige ellers vilde ha eksersert ved infanteriet.

Marsjdagene er av praktiske hensyn helt ført paa regimentsamlingene.

Regimentsamlinger.

1 oberstløitnant i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 3.00 pr. dag	kr.	105.00
4 kapteiner i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2.00 pr. dag	«	280.00
5 premierløitnanter, hvorav 1 bataljonsadjutant og intendant, i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 2.00 pr. dag	«	350.00
1 kvartermester, 4 kommandersersjanter, 4 furerere, 16 sersjanter, 1 bataljonstrompeter og 3 vaabensmeder, tils. 29 underofficerer i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 pr. dag	«	1 015.00
2 haandverkerunderofficerer i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 pr. dag og garnisonstillæg à kr. 1.00 pr. dag	«	140.00
4 trompetere i 30 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0.15 pr. dag	«	18.00
4 do. i 5 reisedage, indkommanderingstillæg à kr. 1.00 pr. dag	«	20.00
	kr.	1 928.00
Hertil kommer udgifter vedrørende hestevæsenet	ca. «	19 500,00
	Tilsammen kr.	21 428,00
	som avrundes til «	21 500.00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

6 dages kurser ved feltartilleriet i bruken av de nye sigtemidler.

I. Kurset i Fredrikstad (opsættes med 4 batterier).

Instruktører:

1 stabsofficer, leder, kostgodtgjørelse i 10 dage à kr. 5,00 pr. dag	kr.	50,00
6 kapteiner eller premierløytnanter i 10 dage à kr. 5,00	«	300,00
12 underofficerer i 10 dage à kr. 3,00 pr. dag	«	360,00

Elever:

20 ulønnede officerer, hvorav 10 premierløytnanter, gage à kr. 135,00 pr. maaned, og kostgodtgjørelse à kr. 5,00 pr. dag, samt 10 sekondløytnanter, gage à kr. 120,00 og kostgodtgjørelse à kr. 4,00 pr. dag i 10 dage	«	1 750,00
100 rettere i 6 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 og forpleiningstillæg à kr. 0,50 pr.	«	900,00
100 rettere i 5 reisedage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	500,00
Skyssutgifter	«	1 000,00
Hestevæsen	«	1 800,00
Ammunition	«	1 400,00

kr. 8 060,00
som avrundes til kr. 8 000,00

II. Kurset paa Værnes (opsættes med 2 batterier).

Instruktører:

1 stabsofficer, leder, kostgodtgjørelse i 10 dage à kr. 5,00 pr. dag	kr.	50,00
3 kapteiner eller premierløytnanter i 10 dage à kr. 5,00	«	150,00
6 underofficerer i 10 dage à kr. 3,00 pr. dag	«	180,00

Elever:

10 ulønnede officerer, hvorav 5 premierløytnanter, gage à kr. 135,00 pr. maaned og kostgodtgjørelse à kr. 5,00 pr. dag, samt 5 sekondløytnanter, gage à kr. 120,00 pr. maaned og kostgodtgjørelse à kr. 4,00 pr. dag i 10 dager	«	875,00
50 rettere i 6 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 og forpleiningstillæg à kr. 0,50 pr. dag	«	450,00
50 rettere i 5 reisedage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 pr. dag	«	250,00
Skyssutgifter	«	500,00
Hestevæsen	«	900,00
Ammunition	«	700,00

kr. 4 055,00
som avrundes til « 4 000,00

Tilsammen kr. 12 000,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

ad titel 9. Fæstningsartilleriet.

Fossumavsnittet.

I. Bestykning.

Høitorpaas.

- 2 stk. 12 cm. taarnkanoner.
- 4 « 12 « fæstningshaubitser.
- 2 « 7,5 « taarnkanoner.
- 8 « 8,4 « ældre feltkanoner.
- 8 « 6,5 mm. mitraljører.

Trygstadvarde.

- 2 stk. 12 cm. taarnkanoner.
- 2 « 7,5 « — « —
- 8 « 8,4 « ældre feltkanoner.
- 8 « 6,5 mm. mitraljører.

Galleriet ved Fossumveibro.

- 2 stk. 6,5 mm. mitraljører (og geværer).

Galleriet og blokhus ved Langesjernesjernbanebro.

- 2 stk. 6,5 mm. mitraljører (og geværer).

II. Personal.

Avsnitskommandoen (staben).

- 1 stabsofficer avsnitschef, garnisonerende.
- 1 premierløjtnant, adjutant, — « —
- 1 arsenalsforvalter, — « —
- 1 kvartermester, — « —
- 1 sersjant, skriver, — « —
- 1 fyrverker, — « —
- 1 vaabensmed, — « —
- 1 bøsse-maker, i distriktstjeneste.
- 2 haandverkerunderofficerer, i distriktstjeneste.

Artilleriavdelingerne.

a. Høitorpaas.

(1 fæstningskompani)

- 1 kaptein, i distriktstjeneste, kompanichef og fortchef.
- 1 premierløjtnant, garnisonerende.
- 5 ulønnede officerer.
- 1 kommandersersjant, — « —
- 1 furer, i distriktstjeneste.
- 3 sersjanter, — « —
- 4 do. i distriktstjeneste.
- 8 ulønnede underofficerer.
- 4 korporaler, — « —
- 300 korporaler og menige (herav 28 menige ved garnisonsavdelingen).

2 skræddere.

2 skomakere.

5 kokker.

b. Trygstadvarde og gallerierne (ved broerne).

(1 fæstningskompani).

- 1 kaptein, i distriktstjeneste, kompanichef og fortchef.
- 1 premierløjtnant, garnisonerende.
- 1 do. i distriktstjeneste (ved broforsvaret).
- 4 ulønnede officerer.
- 1 kommandersersjant, garnisonerende.
- 1 furer, i distriktstjeneste.
- 2 sersjanter, garnisonerende.
- 3 do. i distriktstjeneste.
- 8 ulønnede underofficerer.
- 3 korporaler, garnisonerende.
- 266 korporaler og menige (herav 20 menige ved garnisonsavdelingen).
- 2 skræddere.
- 2 skomakere.
- 6 kokker.

Signalavdelingerne.

a. Ved Høitorpaas (med tilstøtende områder).

(1 signalavdeling).

- 1 kaptein, garnisonerende, chef.
- 2 ulønnede officerer.
- 1 kommandersersjant, i distriktstjeneste.
- 1 sersjant, garnisonerende.
- 1 do. i distriktstjeneste.
- 3 ulønnede underofficerer.
- 1 korporal, garnisonerende.
- 104 korporaler og menige (herav 11 menige ved garnisonsavdelingen).
- 1 maskinist, garnisonerende.
- 5 do. vpl.
- 2 instrumertmakere.
- 1 skrædder.
- 1 skomaker.
- 3 kokker.

b. Ved Trygstadvarde og gallerierne (ved broerne — med tilstøtende områder).

(1 signalavdeling).

- 1 kaptein, i distriktstjeneste, chef.
- 2 ulønnede officerer.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

1 kommandersersjant, i distriktstjeneste.
 1 sersjant, garnisonerende.
 1 do. i distriktstjeneste.
 4 ulønnede underofficerer.
 1 korporal, garnisonerende.
 110 korporaler og menige (herav 11 menige ved garnisonsavdelingen).
 1 maskinist, garnisonerende.
 5 do. vpl.

2 instrumentmakere.
 1 skrædder.
 1 skomaker.
 4 kokker.

Av ovennævnte garnisonerende personel (inklusive de under avsnittene vedføjede, stadig tjenstgjørende menige) opsættes nødtørftige garnisonsavdelinger ved Høitorpaas og Trygstad varde.

III. Omkostningsberegning.

A v s n i t s k o m m a n d o e n.

1 stabsofficer, garnisonerende	kr. 5 400,00
1 premierløjtnant, —	« 2 180,00
1 arsenalsforvalter —	« 2 000,00
1 kvartermester —	« 1 778,00
1 stykjunkertillæg	« 216,00
1 sersjant, —	« 1 486,00
1 fyrverker, —	« 1 728,00
1 vaabensmed —	« 1 486,00
1 bøsse-maker, i distriktstjeneste	« 784,00
1 haandverkerunderofficer, garnisonerende	« 1 534,00
1 — « — —	« 1 486,00
	kr. 20 078,00

2 f æ s t n i n g s k o m p a n i e r.

1 kaptein, i distriktstjeneste	kr. 2 560,00
1 — — —	« 2 320,00
2 premierløjtnanter, garnisonerende a kr. 2 180,00	« 4 360,00
1 — — i distriktstjeneste	« 1 620,00
2 kommandersersjanter, garnisonerende a kr. 1 728,00	« 3 456,00
1 stykjunkertillæg	« 216,00
2 furerer, i distriktstjeneste, a kr. 628,00	« 1 256,00
5 sersjanter, garnisonerende a kr. 1 486,00	« 7 430,00
7 — i distriktstjeneste a kr. 580,00	« 4 060,00
7 korporaler, garnisonerende a kr. 199,75	« 1 398,25
2 trompetere, i distriktstjeneste a kr. 144,00	« 288,00
	« 28 964,25

2 s i g n a l a v d e l i n g e r.

1 kaptein, garnisonerende	kr. 4 000,00
1 — i distriktstjeneste	« 2 320,00
2 kommandersersjanter, i distriktstjeneste, à kr. 784,00	« 1 568,00
1 stykjunkertillæg	« 12,00
2 sersjanter, garnisonerende a kr. 1 486,00	« 2 972,00
2 — i distriktstjeneste a kr. 580,00	« 1 160,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

2 korporaler, garnisonerende a kr. 199,75	kr. 399,50	
2 maskinister, — a kr. 1 350,00	« 2 700,00	
		kr. 15 131,00
	Tilsammen avrundet	kr. 63 000,00
Fragaar for overtallige underofficerer i fæstningsartilleriet	« 8 000,00	
	Rest	kr. 55 000,00

c 1) Værdalens befæstninger.

Merutgift:

Forskjellen mellem løn for 1 garn. premierløjtnant kr. 2 180,00 og 1 premierløjtnant i distriktstjeneste kr. 1 620,00	kr. 560,00	
1 kommandersersjant i distriktstjeneste	« 784,00	
1 stykjunktillæg	« 12,00	
1 sersjant i distriktstjeneste	« 580,00	
		kr. 1 936,00

Mindreutgift:

Fragaar indkommanderingstillæg til den fastlønnede kaptein av landvernet av feltartilleriregiment nr. 3 — nu chef for Værdalens befæstninger	« 730,00	
	Merutgift	kr. 1 206,00

som avrundes til kr. 1 200,00.

Hertil kommer 2 pensionsindskud à kr. 36,00 = kr. 72,00, som utredes av det under titel 15 i nærværende proposition opførte beløb.

c 5. Sarpsborg befæstninger.

En teknisk haandverker avlønnes som garnisonerende sersjant kr. 1 486,00

Fragaar:

Et opsynsmandstillæg	kr. 360,00	
Mindreutgift til indbeordring av befal utenfor vaabenøvelserne ca.	« 200,00	
		» 560,00
	Aarlig merutgift	kr. 926,00
	som avrundes til	« 900,00

c 7) Furers og kommandersersjants grad for fæstningsartilleriets vaabensmeder efter henholdsvis 8 og 12 aars tjeneste.

Der foreslaaes:

5 vaabensmeder, garnisonerende, hvorav 4 kommandersersjanter à kr. 1 728,00 =	kr. 6 912,00	
1 sersjant	« 1 486,00	
		kr. 8 398,00
3 vaabensmeder, i distriktstjeneste, hvorav 1 kommandersersjant à	kr. 784,00	
2 sersjanter à kr. 580,00	« 1 160,00	
		« 1 944,00
	Tilsammen	kr. 10 342,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

F o r t i d e n :

5 vaabensmeder, garnisonerende, à kr. 1 486,00 =	kr. 7 430,00	
3 do. i distriktstjeneste, à kr. 580,00 =	« 1 740,00	
		kr. 9 170,00
	Merutgift	kr. 1 172,00
	som avrundes til	« 1 200,00

c 8) Signalkonsulenten m. v.

Der foreslaaes opført:

1 kaptein eller major, garn., teknisk konsulent for generalinspektøren i sager vedkommende signalvæsenet	kr. 4 800,00	
1 kaptein, garn., chef for signalavdelingen ved Oscarsborg med Svelvik befæstninger	« 4 000,00	
1 premierløjtnant i distriktstjeneste ved do. do.	« 1 620,00	
		kr. 10 420,00

Fragaar: Nuværende ordning:

1 kaptein eller major, garn., teknisk konsulent for generalinspektøren	kr. 4 800,00	
1 kaptein i distriktstjeneste ved signalavdelingen paa Oscarsborg med Svelvik befæstninger	« 3 680,00	
Signalkonsulentens reise- og stedfortræderudgifter . . . ca	« 1 000,00	
		« 9 480,00
	Sum merutgift	kr. 940,00

Da der for tiden ikke vil kunne skaffes den opførte premierløjtnant, blir der i kommende termin ingen merutgift.

ad titel 8. Ingeniørvaabnet.

Nyopsætning av bataljonsstab og 2 kompanier med parkavdelinger.

1. F a s t e l ø n n i n g e r.

B r o b a t a l j o n :

Stab: 1 oberstløjtnant, garnisonerende bataljonschef	kr. 4 800,00	
(1 fanejunker, garnisonerende kvartermester haves).		
Kontorhold	« 200,00	
		kr. 5 000,00

B r o k o m p a n i e r :

A. K o m p a n i e r n e :

1 kaptein — kompanichef, ældst avlønning	kr. 2 560,00
Chefsgaardsavsavn	« 640,00
1 kaptein — kompanichef, yngst avlønning	« 2 320,00
Chefsgaardsavsavn	« 480,00
2 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	« 3 240,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

2 kommandersersjanter i distriktstjeneste à kr. 784,00	kr.	1 568,00
2 furerer i distriktstjeneste à kr. 628,00	«	1 256,00
14 sersjanter i distriktstjeneste à kr. 580,00	«	8 120,00
2 trompetere i distriktstjeneste à kr. 144,00	«	288,00
		kr. 20 472,00

B. Parkavdelingerne:

2 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	kr.	3 240,00
1 kommandersersjant i distriktstjeneste à kr. 784,00	«	784,00
1 furer i distriktstjeneste à kr. 628,00	«	628,00
6 sersjanter i distriktstjeneste à kr. 580,00	«	3 480,00
		8 132,00
		kr. 28 604,00
		Sum kr. 33 604,00

Foreløbig antages ikke at kunne skaffes 4 premierløjtnanter i distriktstjeneste à kr. 1 620,00	kr.	6 480,00
10 sersjanter i distriktstjeneste à kr. 580,00	«	5 800,00
		12 280,00

Merutgift for kommende budgettermin kr. 21 324,00

som avrundes til kr. 21 000,00

2. Våabenøvelser.

a) Rekruttskole:

10 sersjanter i 75 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	kr.	750,00
1 elektriker, instrumentmakere, i 75 dage indkommanderingstillæg à kr. 1,00 og garnisonstillæg à kr. 1,00	«	150,00
140 stridende i 72 dage, 6 trænmandskaper i 18 dage og 8 ikke stridende i 60 dage, tilsammen 10 080 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15	«	1 512,00
148 mand i 3 dage og 6 i 5 dage, reisedage, 574 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	574,00
		kr. 2 986,00
		som avrundes til kr. 3 000,00

Den virkelige merutgift vil — da den menige styrke, som her er opført til ingeniørvåabnets nyopsætning til deltagelse i 72 dages rekruttskole ved ingeniørvåabnet, ellers skulde ha deltaget i 48 dages rekruttskole ved infanteriet — indskrænkes til hvad nævnte styrke vil koste i $72 \div 48 = 24$ dage + hvad det økede instruktørantal i samme tid koster, nemlig:

72 dages rekruttskole ca.	kr.	2 500,00
48 — — — — —	«	1 100,00
		ca. kr. 1 400,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

b) 30 dages regimentsamling.

1 oberstløjtnant i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 3,00	kr.	105,00
1 premierløjtnant, adjutant, i 15 dage, indkommanderingstillæg à kr 2,00	«	30,00
5 premierløjtnanter — forskjellen mellem premierløjtnants- og sekondløjtnants (underofficers) indkommanderingstillæg i 30 dage à kr. 1,00	«	150,00
16 underofficerer, hvorav 6 i 35 dage og 10 i 32 dage, tilsammen 530 dage indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	530,00
1 instrumentmaker i 32 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00 og garnisonstillæg à kr. 1,00	«	64,00
9 ulønnede sersjanter i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	315,00
140 stridende, 6 trænmanskaper og 8 ikke stridende i 30 dage, tilsammen 4 620 dage, indkommanderingstillæg à kr. 0,15	«	693,00
1 ulønnet intendanturkorporal i 44 dage, indkommanderingstillæg à 0,15	«	6,60
1 ulønnet hovslagerkorporal og 1 ulønnet sanitetsunderbefalingsmand i 35 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	70,00
148 mand i 2 dage og 6 mand i 5 dage (reisedage), 326 dage, indkommanderingstillæg à kr. 1,00	«	326,00
1 intendanturkorporal i 5 dage à kr. 1,00	«	5,00

Dagsløn til ulønnet underbefal:

9 ulønnede sersjanter i 35 dage (forskjellen mellem sersjants og korporals dagsløn) à 0,20	«	63,00
1 intendanturkorporal i 49 dage à 0,20	«	9,80
1 hovslagerkorporal og 1 sanitetsunderbefalingsmand i 35 dage à 0,40	«	28,00
2 overkokker i 30 dage à 0,20	«	12,00

kr. 2 407,40

som avrundes til kr. 2 400,00

Den virkelige merutgift vil -- da den menige styrke som her er opført til ingeniørvaabnets nyopsætning, ellers skulde ha ekserciseret ved infanteriet -- indskrænkes til indkommanderingstillæg m. v. for det opførte befal, saaledes:

Kr. 2 400,00 ÷ hvad manskaperne koster ca. kr. 900,00 = ca. « 1 500,00

c) Udgifter til hesteleie m. v.

Regimentsamlingen:

Til raadighet stilles 2 720 hestedage nemlig:

10 kvarterhester i 17 ¹⁾ dage = 170 hestedage à kr. 2,68	kr.	455,60
150 leiede hester i 17 ¹⁾ dage = 2 550 hestedage à kr. 5,43	«	13 846,50

Tilsammen kr. 14 302,10

Hertil kommer hestehold for 1 bataljonschef « 640,00

Sum kr. 14 942,10,

som avrundes til « 14 700,00

1) Herav 2 marsjdage.

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Distriktsingeniørernes lønningsvilkaar:

Foreslaaes:

8 distriktsingeniører — garn. majorer eller kapteiner à kr. 4 800,00 . . .	kr. 38 400,00
--	---------------

Nu:

3 distriktsingeniører — garn. majorer à kr. 4 800,00 . . .	kr. 14 400,00
5 —«— — « kapteiner à kr. 4 000,00 . . .	« 20 000,00
	« 34 400,00
	Aarlig merutgift kr. 4 000,00

Oversigt over manglende beklædning og urustning pr. 1ste juli 1915.

(Jfr. generalintendantens budgetforslag, opgave fra generalintendantens munderingskontor over landvernets beklædning og generalintendantens skrivelse av 26de september 1914 om vinterutstyr).

I. Beklædning.

1. Linjeavdelingerne.

Pr. 1ste juli 1914 manglet 48 000 sæt feltbeklædning¹⁾ à kr. 74,00 pr. sæt²⁾ = kr. 3 214 000,00.

Herav fragaar følgende beløb, som generalintendanten senere har erholdt:

- 1 Den ekstraordinære bevilgning for terminen 1914—1915, ialt kr. 405 000,00
- 2 Det beløb, som generalintendanten i 1913—1914 hadde maattet disponere paa forskud av bevilgningen for 1914—1915, men som paa grund av forholdene er bestemt ført til endelig utgift i 1913—1914 (nærmere oplyst i statsregnskapet for 1913—1914). « 203 855,47

Sum kr. 608 855,47

Rest « 2 605 144,53

eller avrundet « 2 600 000,00.

Herfra vil yderligere fragaa ca. kr. 100 000,00, som repræsenterer værdien av, hvad der kan paaregnes at være i behold av den til de ekstraordinære garnisonsavdelinger nu utleverte beklædning.

Til supplerung av manglerne i linjeavdelingernes beklædningsbeholdninger skulde alt-saa ialt utkræves kr. 2 500 000,00.

¹⁾ D. e. beklædning, som er bedre end halvslitt. Selv marsjerende linjeavdelinger maa nu ved feltop-sætning ta til hjælp ekserserbeklædning: en beklædning daarliger end halvslitt.

²⁾ Nemlig: Overbeklædning kr. 36,00
Underbeklædning « 12,00
Skotøi « 26,00

2. Landvernsavdelingerne.

Der mangler i det begrænsede utstyr, som forutsættes før landvernet:

9 400 sæt overbeklædning, som vil koste ca. kr. 235 000,00
2 000 sæt underbeklædning, som vil koste ca. « 24 000,00
2 500 sæt skotøi, som vil koste ca. « 65 000,00

Sum kr. 324 500,00

eller avrundet « 320 000,00

Herfra vil fragaa ca. kr. 20 000,00, som repræsenterer værdien av, hvad der kan paaregnes at være i behold av den til neutralitetsvaktavdelingerne utleverte beholdning.

Der gjenstaar alt-saa kr. 300 000,00.

3. Til oparbeidelse av nødvendige reservebeholdninger i hærens munderingsmagasin.

Efter generalintendantens budgetforslag anslaaes det hertil fornødne beløb til kr. 500 000,00.

Resumé:

Der kræves ialt til:

1. Linjeavdelingerne kr. 2 500 000,00
2. Landvernsavdelingerne « 300 000,00
3. Til oparbeidelse av nødvendige reservebeholdninger i hærens munderingsmagasin « 500 000,00

kr. 3 300 000,00

Herfra blir i tilfælde at trække det iaar ekstraordinært foreslaaede beløb « 1 000 000,00

Alt-saa mangler pr. 1ste juli 1915 kr. 2 300 000,00

Om ekstraordinære bevilgninger til hæren.

Heri er ikke medregnet særskilt vinterutstyr, som for den hele hær er anslaaet at ville koste ca. kr. 2 250 000,00 efter følgende beregning:

a. Til hele hæren kræves ca. 135 000 sæt ¹⁾ à kr. 14,00	kr. 1 890 000,00
b. Supplering av skotøibeholdningerne med større nummere av støvler; anslaat til 10 000 par à kr. 16,00 «	160 000,00
c. Supplering med varmere undertøi, — under hensyn til, hvad mandskaperne selv kan antages at ville kunne medta — anslaat til: 50 000 stk. halvuldne skjorter à kr. 3,55	« 177 500,00
50 000 stk. underbukser à kr. 2,50	« 125 000,00
	kr. 2 352 500,00
eller avrundet «	2 350 000,00
Herfra vil fragaa ca.	« 100 000,00,
som repræsenterer værdien av, hvad der kan paaregnes at være i behold av det i vinter anskaffede utstyr.	
	Rest kr. 2 250 000,00

¹⁾ bestaaende av:

1 hue («Finmarkshue») kr.	3,10
1 par sokker	« 1,00
1 par vaatter	« 1,00
1 skjærf	« 1,00
1 vindtrøie	« 7,80

kr. 13,90

eller avrundet « 14,00

Generalintendanten har, som det vil sees, i sin skrivelse av 26de september 1914 gaat ut fra en styrke paa tilsammen 155 000 mand; heri er imidlertid medregnet en betydelig reserve.

Som bekjendt paagaar der for tiden et frivillig arbeide for anskaffelse av vinterutstyr, likesom det ogsaa maa paaregnes, at en del av mandskaperne selv medbringer saadant utstyr. Departementet har derfor ikke for øieblikket fuld oversigt over, hvorledes det vil stille sig med hensyn til manglerne for vinterutstyrets vedkommende.

II. Utrustning.

1. Linjeavdelingerne.

Pr. 1ste juli 1914 manglet 35 000 sæt à kr. 40,00	kr. 1 400 000,00
Sadelutstyr til officerer ¹⁾	« 40 000,00
	Sum kr. 1 440 000,00.
Herfra gaar den ekstraordinære bevilgning for terminen 1914—1915, ialt	« 400 000,00
	Rest kr. 1 040 000,00

2. Landvernsavdelingerne.

Der mangler efter nuværende opsætningsplan ca. 4 000 sæt à kr. 40,00: kr. 160 000,00.

Der kræves altsaa til supplering av utrustningen ialt kr. 1 200 000,00
Herfra blir i tilfælde at trække det iaar ekstraordinært foreslaaede beløb « 600 000,00

Altsaa mangler pr. 1ste juli 1915. kr. 600 000,00.

¹⁾ Til saler for kavaleriet er under titel 6 c i nærværende proposition opført kr. 160 000,00.